

2020.061

Archeologienota Eeklo Oostveldstraat

Verslag van Resultaten

Bert ACKE, Maarten BRACKE en Paulien FONTEYN

17-4-2020

Titel: Archeologienota Eeklo Oostveldstraat

Erkend archeoloog: Maarten Bracke, OE/ERK/Archeoloog/2015/00036

Auteurs: Bert Acke, Maarten Bracke en Paulien Fonteyn

Uittreksels uit CartoWeb.be met toelating van het Nationaal Geografisch Instituut C18084 -
www.ngi.be

Projectcode bureauonderzoek: 2020C398

Intern projectnummer: 2020.061

Locatiegegevens: Oost-Vlaanderen, Eeklo, Oostveldstraat 308

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 96277,39 en Y: 208400,12; X: 96474,86 en Y: 208496,60

Oppervlakte plangebied: ca. 7606m²

Kadastergegevens: Eeklo, afdeling 1, Sectie D, perceel 613S (partim), 616H, 616K, 617N (zie figuur 7)

Topografische kaart: zie figuur 5 en 6

Betrokken actoren: Bert Acke (assistent-archeoloog), Maarten Bracke (erkend archeoloog), Paulien Fonteyn (assistent-archeoloog) en Michiel Van de Veire (contactpersoon initiatiefnemer)

Wetenschappelijke advisering: /

Plaats en datum: Moerbeke-Waas, 17/04/2020

© Acke & Bracke bv, Damstraat 206A, 9180 Moerbeke-Waas. De auteurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeleelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de auteurs.

1. INLEIDING	4
1.1. WETTELIJK KADER	4
1.2. ONDERZOEKSOPDRACHT	4
1.2.1. VRAAGSTELLING	4
1.2.2. RANDVOORWAARDEN	4
1.3. WERKWIJZE EN STRATEGIE	5
1.3.1. MOTIVERING ONDERZOEKSSTRATEGIE	5
1.3.2. ORGANISATIE VAN HET VOORONDERZOEK	6
1.3.3. ADVIES SPECIALISTEN	6
1.3.4. WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING	6
1.3.5. SELECTIE BRONNEN	6
2. BUREAUONDERZOEK	7
2.1. HUIDIGE TOESTAND	7
2.2. GEPLANDE WERKEN	9
2.3. LANDSCHAPPELIJKE LIGGING	11
2.3.1. TOPOGRAFISCHE SITUERING	11
2.3.2. LANDSCHAPPELIJKE SITUERING	13
2.3.3. BODEMKUNDIGE SITUERING	15
2.3.4. GEOLOGISCHE SITUERING	16
2.4. HISTORISCHE SITUERING	19
2.5. ARCHEOLOGISCHE SITUERING	27
3. SYNTHESE	29
3.1. ARCHEOLOGISCH VERWACHTINGSPATROON	29
3.2. AFWEGING VERDER VOORONDERZOEK	30
3.3. VERDER VOORONDERZOEK ZONDER INGREEP IN DE BODEM	31
3.4. VERDER VOORONDERZOEK MET INGREEP IN DE BODEM	31
3.5. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	32
4. SAMENVATTING	35
5. BIBLIOGRAFIE	37
6. BIJLAGES	38

1. Inleiding

1.1. Wettelijk kader

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden te Eeklo Oostveldstraat (provincie Oost-Vlaanderen), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

1.2. Onderzoeksopdracht

1.2.1. Vraagstelling

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?
- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?
- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?
- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?
- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?
- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

1.2.2. Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

1.3. Werkwijze en strategie

1.3.1. Motivering onderzoeksstrategie

In het bureauonderzoek wordt een zo duidelijk mogelijk beeld gevormd van de huidige archeologische, historische en landschappelijke informatie van het projectgebied en diens omgeving. Deze gegevens worden vergeleken met de geplande werken en de hiermee gepaard gaande verstoringen en vergravingen in de bodem. Het uiteindelijke doel is het bepalen of verder archeologisch onderzoek al dan niet aangewezen is.

Informatie over de afbakening van het plangebied en de geplande werkzaamheden werd aangeleverd via de initiatiefnemer door middel van ontwerpplannen en via mondelinge of schriftelijke communicatie. Om een zicht te krijgen op de huidige archeologische kennis van het plangebied en van de directe omgeving werd de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) geraadpleegd.¹ Deze online databank is uitsluitend toegankelijk voor geregistreerde gebruikers, hoofdzakelijk archeologen. Aanvullend werden verschillende historische kaarten geraadpleegd via Geopunt², de centrale toegangspoort tot geografische overheidsinformatie, en via Cartesius³, een databank die kaarten bundelt van het Nationaal Geografisch Instituut (NGI), de Koninklijke Bibliotheek, het Rijksarchief, lokale archieven en het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika. Aansluitend hierbij werden ook verschillende luchtfoto's bekeken die genomen zijn sinds de jaren '70 van vorige eeuw. Op het kaartmateriaal en de luchtfoto's werd het plangebied geprojecteerd, om zodoende een duidelijk beeld te krijgen van het landgebruik gedurende de laatste eeuwen. Geopunt leverde ook verschillende kaarten op die betrekking hebben tot de landschappelijke en bodemkundige ligging van het gebied. Een kadasterplan dat beschikbaar is via de GRB-kaart op Geopunt werd vergeleken met hetgene dat beschikbaar is via de CadGIS Viewer van de Federale Overheid.⁴ Een topografische kaart werd verkregen via het NGI.⁵

Op basis van dit onderzoek en het raadplegen van bovenvermelde bronnen kan een antwoord gegeven worden op de vooropgestelde onderzoeksvragen.

¹ <https://cai.onroenderfgoed.be/>

² <http://www.geopunt.be/kaart>

³ <http://www.cartesius.be/CartesiusPortal/>

⁴ <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>

⁵ <http://www.ngi.be/topomapviewer/>

1.3.2. Organisatie van het vooronderzoek

In eerste instantie werd gestart met het bureauonderzoek waarbij de diverse beschikbare bronnen geraadpleegd worden. Daarnaast werd in detail bekeken wat de huidige toestand is van het plangebied en werden de geplande werkzaamheden onder de loep genomen. Op basis van deze gegevens samen werd afgetoetst of ten eerste verder vooronderzoek noodzakelijk is en ten tweede welke onderzoekstappen er eventueel genomen moeten worden.

1.3.3. Advies specialisten

Niet van toepassing.

1.3.4. Wetenschappelijke advisering

Niet van toepassing.

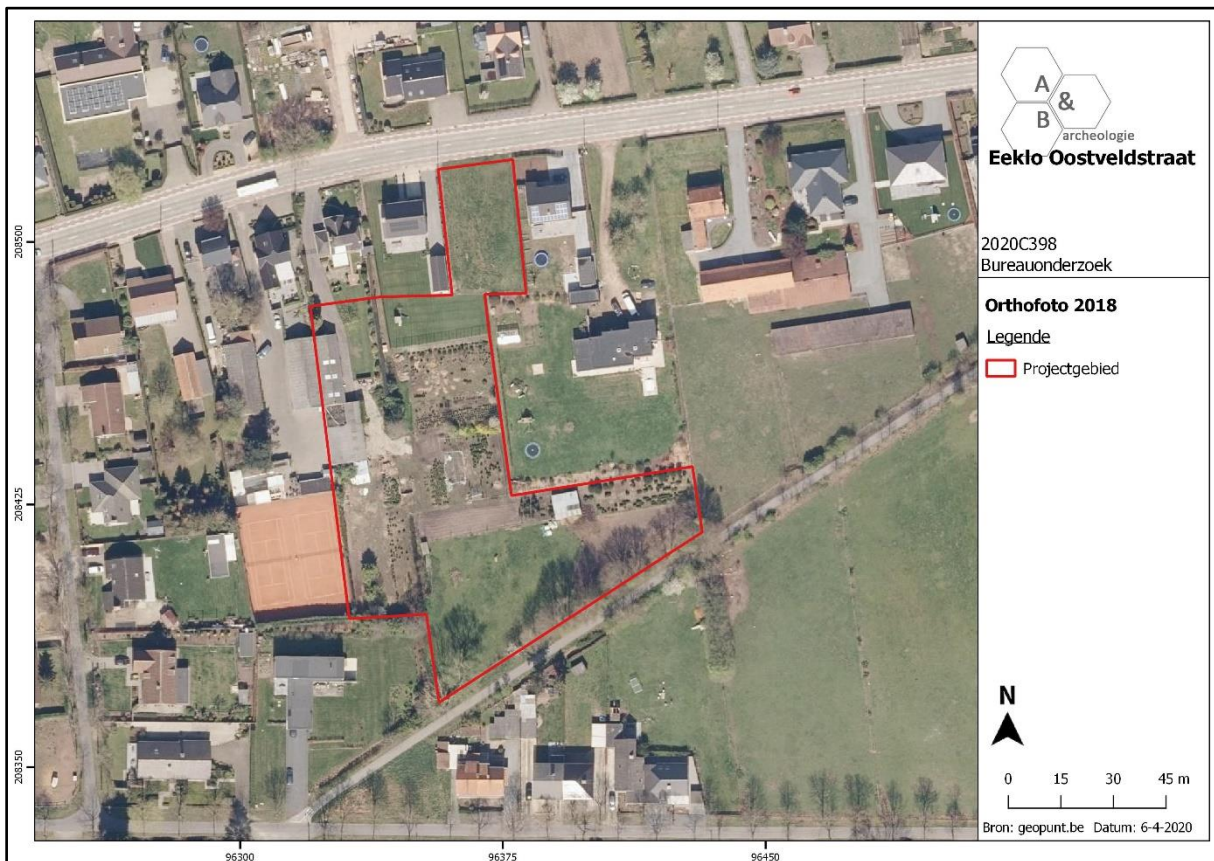
1.3.5. Selectie bronnen

De gebruikte bronnen zijn beschreven onder 1.3.1. De bronnen daaronder vermeld waren afdoende om een gedegen advies te geven voor een verder archeologisch traject. Bijkomend archiefonderzoek werd niet opportuun geacht.

2. Bureauonderzoek

2.1. Huidige toestand

Het terrein, ca. 7606m² groot, heeft een langgerekte vorm en is noord-zuid georiënteerd. Ten noorden grenst het aan de Oostveldstraat, ten zuiden aan een fietspad aangelegd op de locatie van een voormalige spoorlijn (Zelzate-Eeklo). Het noordelijke deel van het plangebied is braakliggend en begroeid met gras. Het centrale deel is in gebruik als moestuin/plantzone, het zuidelijke deel is begroeid met gras. Daarnaast horen ook delen van de tuinzones van woningen Oostveldstraat 306 en 306A tot het plangebied. Twee loodsen en een verharde zone, momenteel behorend tot woning 306, maken eveneens deel uit van het plangebied, deze liggen tegen de westelijke grens van het terrein. In de zuidelijke zone van het plangebied is nog een stalletje aanwezig.

Figuur 1 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2018 (bron: geopunt.be).

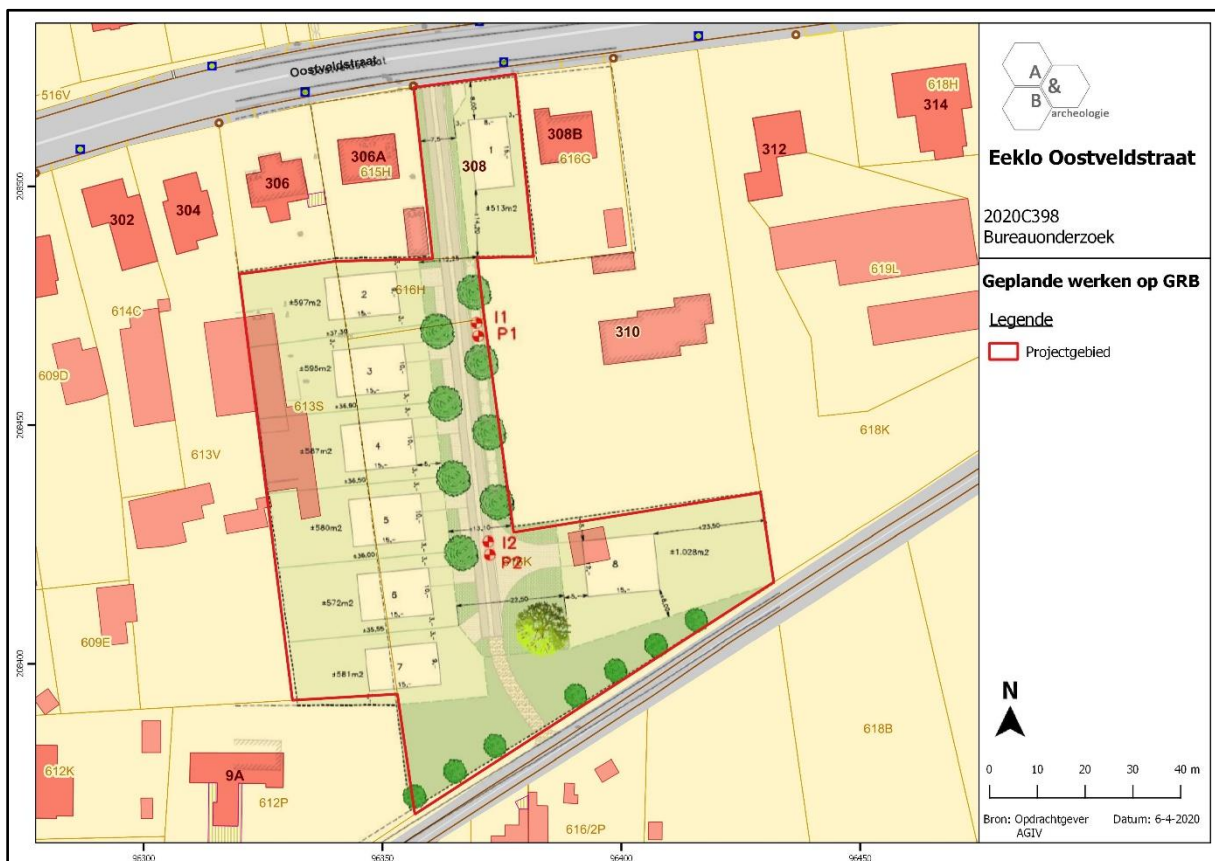
Figuur 2 Zicht vanuit de Oostveldstraat op het noordelijke deel van het plangebied (bron: <https://www.google.com/maps>).

2.2. Geplande werken

De ontwerpplannen zijn te vinden in de bijlage, enkele uitsnedes worden hieronder weergegeven.

De gebouwen op het terrein worden afgebroken, de verharding opgebroken en het terrein wordt bouwrijp gemaakt. Er worden 8 bouwloten voor open bebouwing voorzien, die ingeplant worden langs een nieuw aan te leggen wegenis die aansluit op de Oostveldstraat. Onder de wegenis wordt een riolering aangelegd. Rond de woningen worden tuinen ingericht, langs de wegenis en in het zuiden – als afscheiding van het fietspad – worden groenzones voorzien.

Er zullen aanzienlijke bodemingrepen plaatsvinden op het plangebied: het slopen van de gebouwen, het bouwrijp maken van het terrein, bodemingrepen voor aanleg van de wegenis en nutsleidingen, het optrekken van woningen, aanleg van tuinen en de groenzones. Ook het werfverkeer zal zijn invloed hebben op de ondergrond.

Figuur 3 Geplande werken geprojecteerd op het kadasterplan (bron: geopunt.be en initiatiefnemer).

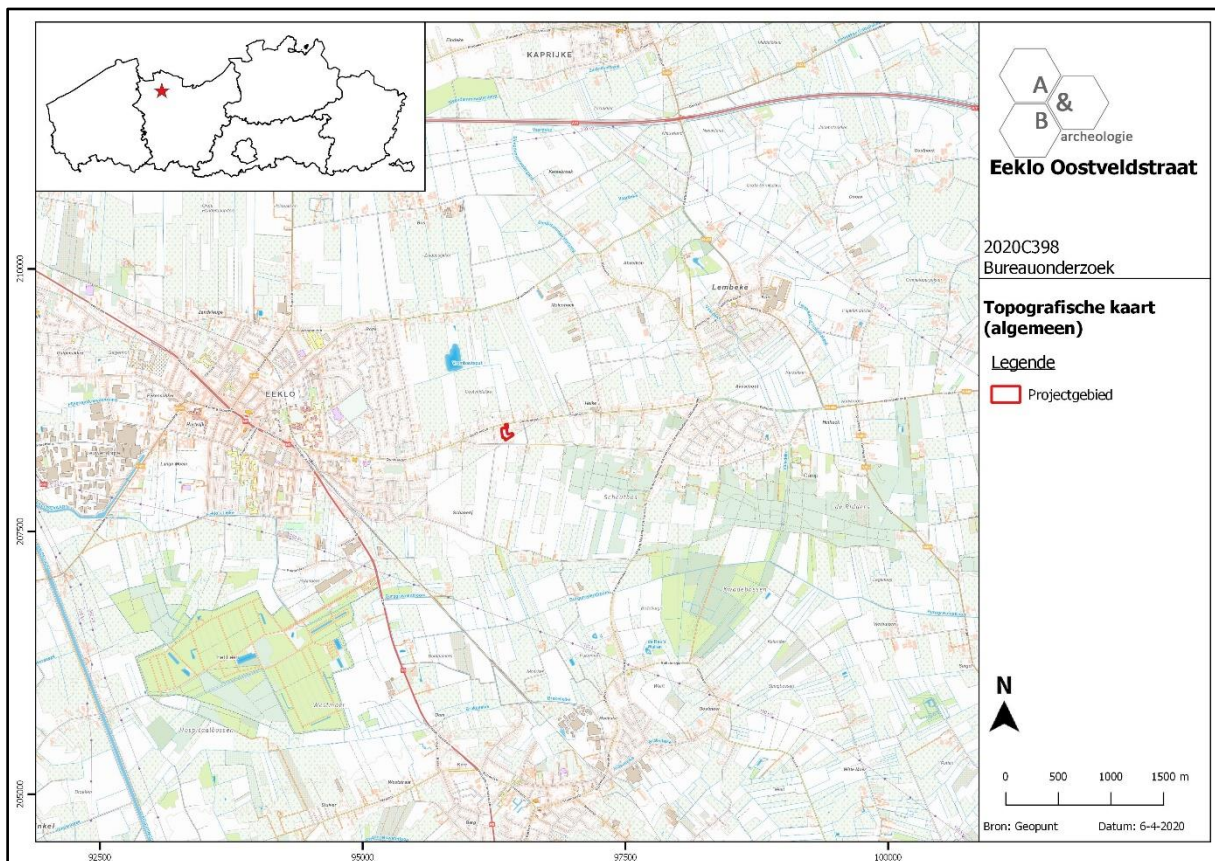

Figuur 4 Uitsnede uit het ontwerpplan (bron: initiatiefnemer).

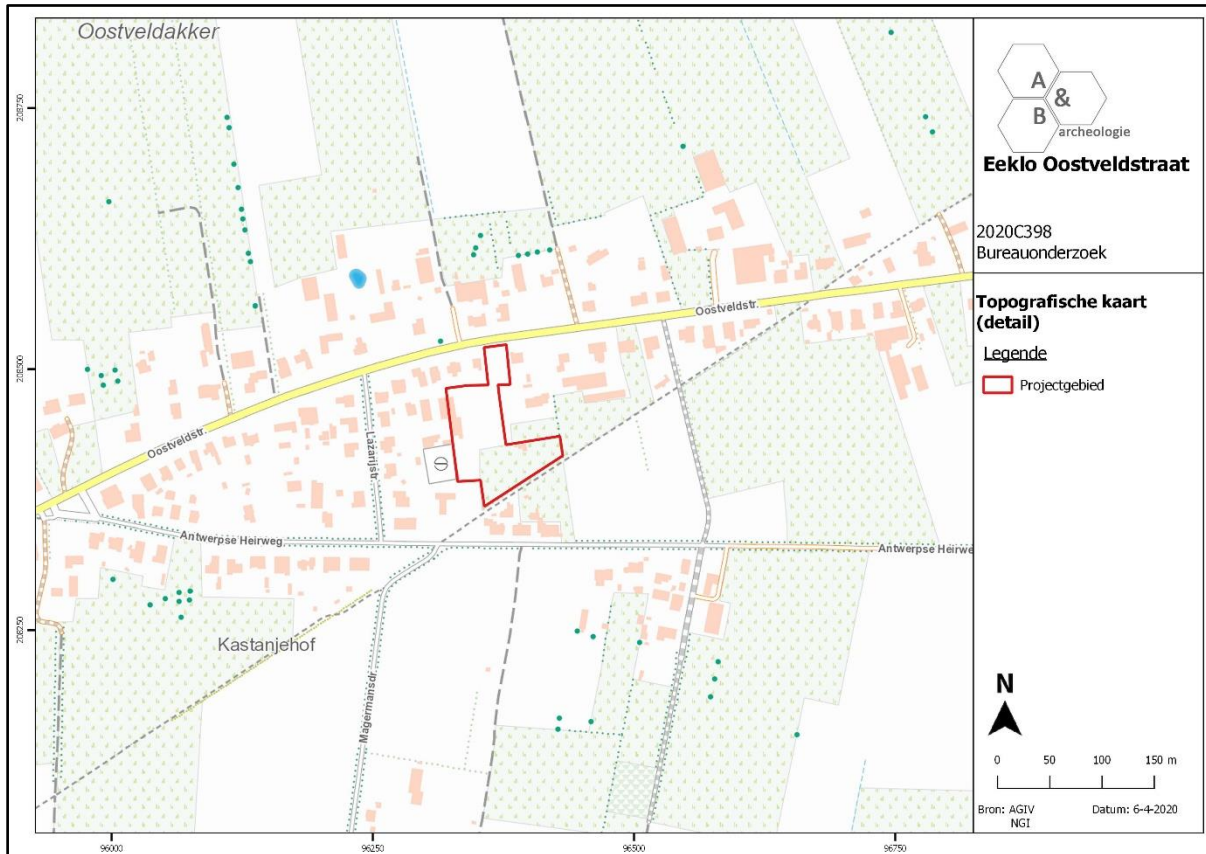
2.3. Landschappelijke ligging

2.3.1. Topografische situering

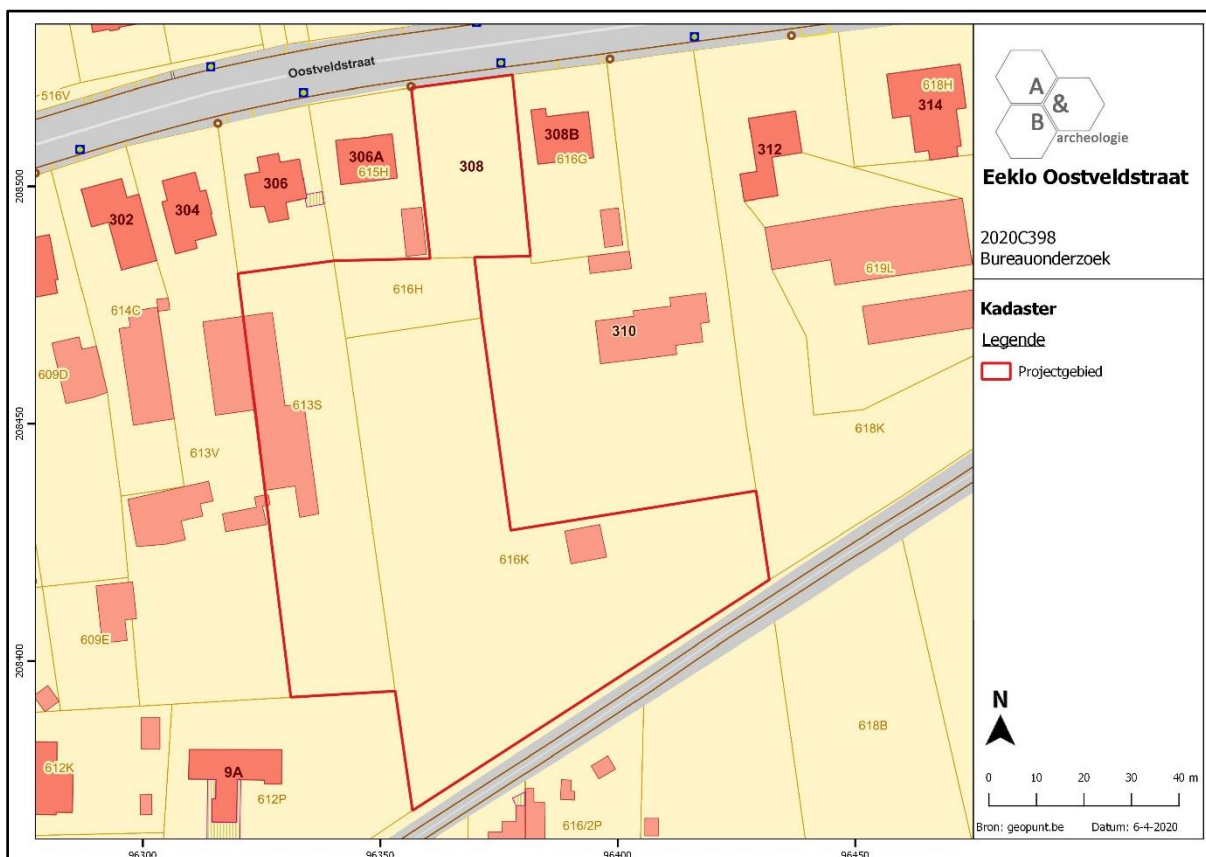
Het projectgebied bevindt zich ca. 2,5km ten oosten van de kern van Eeklo, een stad gelegen in het noordwesten van de provincie Oost-Vlaanderen. De stad grenst in het noorden aan Sint-Laureins, in het oosten aan Kaprijke en Lembeke, in het zuiden aan Waarschoot en Oostwinkel en in het westen aan Adegem. Naast Eeklo zelf maakt ook de kern Balgerhoeke, ten noordwesten gelegen, deel uit van Eeklo. In het noorden bevindt zich de N49-E34, de snelweg die Antwerpen met Knokke verbindt. Eeklo is de hoofdstad van de regio Meetjesland. Als stad is het echter meer een regionaal centrum, en niet te vergelijken met grote centrumsteden zoals bijvoorbeeld Gent, Brugge of Antwerpen. De Oostveldstraat is een oostelijke invalsweg tot de stad die Eeklo verbindt met de oostelijke gelegen gemeenten Lembeke, Oosteeklo en Ertvelde. Iets ten zuiden is de evenwijdige Antwerpse Heirweg gelegen, die teruggaat op een oude verkeersas en iets ten westen van het plangebied samenloopt met de Oostveldstraat. De bebouwing in deze zone ten oosten van Eeklo situeert zich langs en tussen beide wegen, maar de ruimere omgeving is zeer landelijk met veel landbouwgronden. Op de bodemgebruikskaat van 2001 staat het gebied aangeduid als 'Akkerbouw' met een klein deeltje 'Andere Bebouwing' in het zuiden, wat niet geheel overeenkomt met het huidige gebruik.

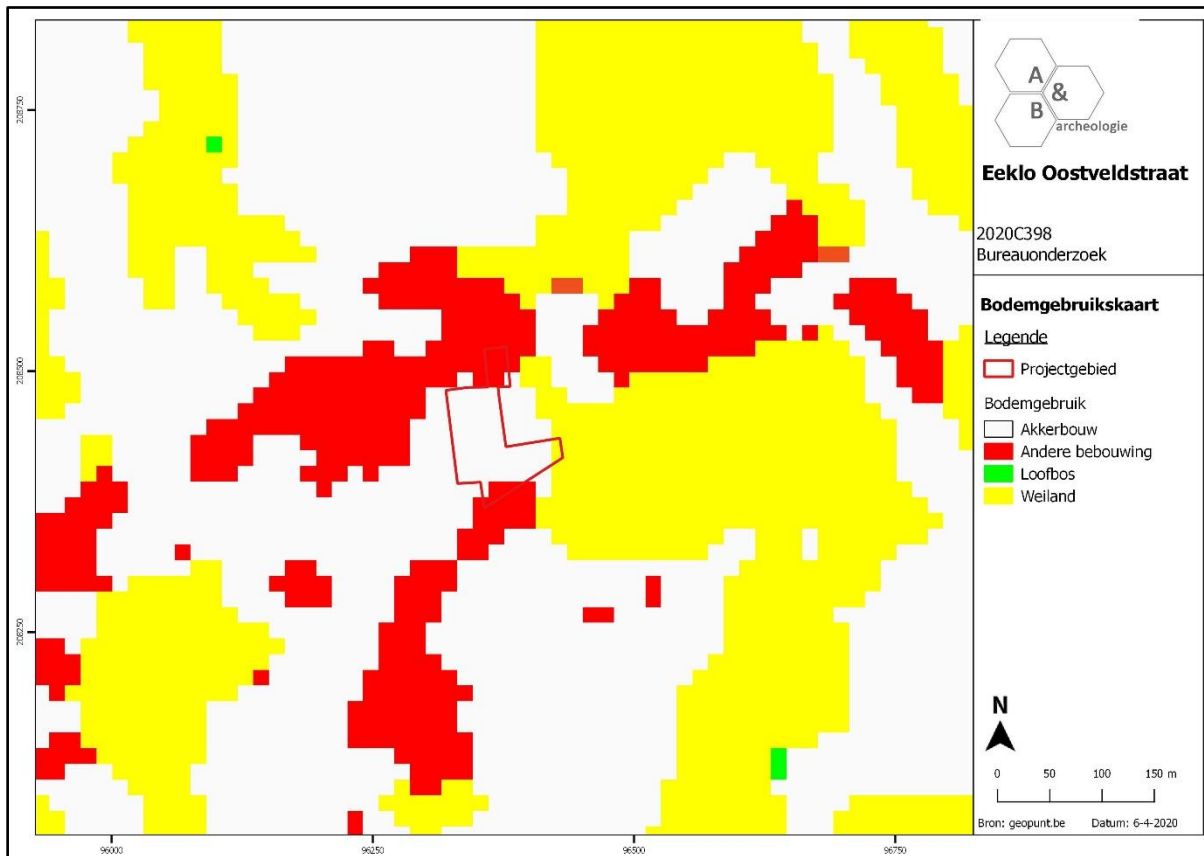
Figuur 5 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

Figuur 6 Detailopname van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

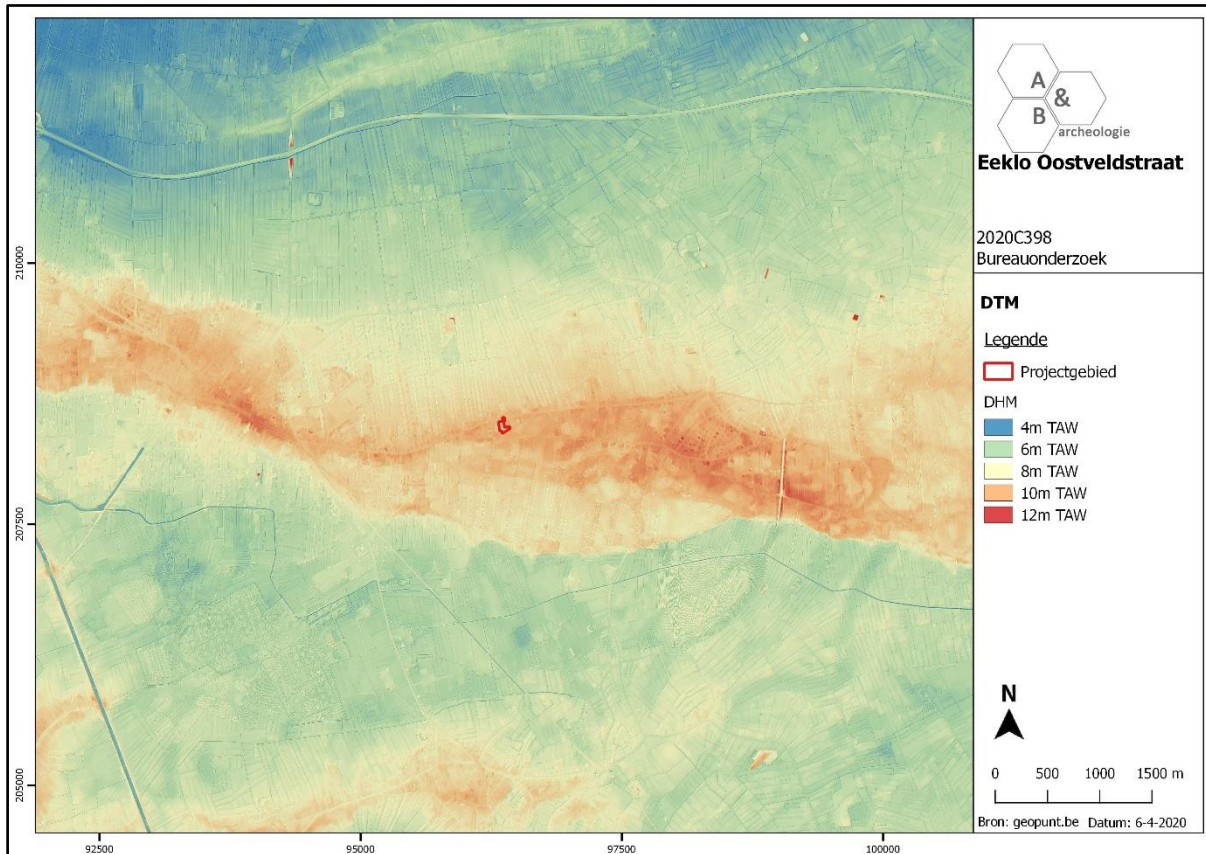
Figuur 7 Zicht op het kadasterplan (bron: geopunt.be).

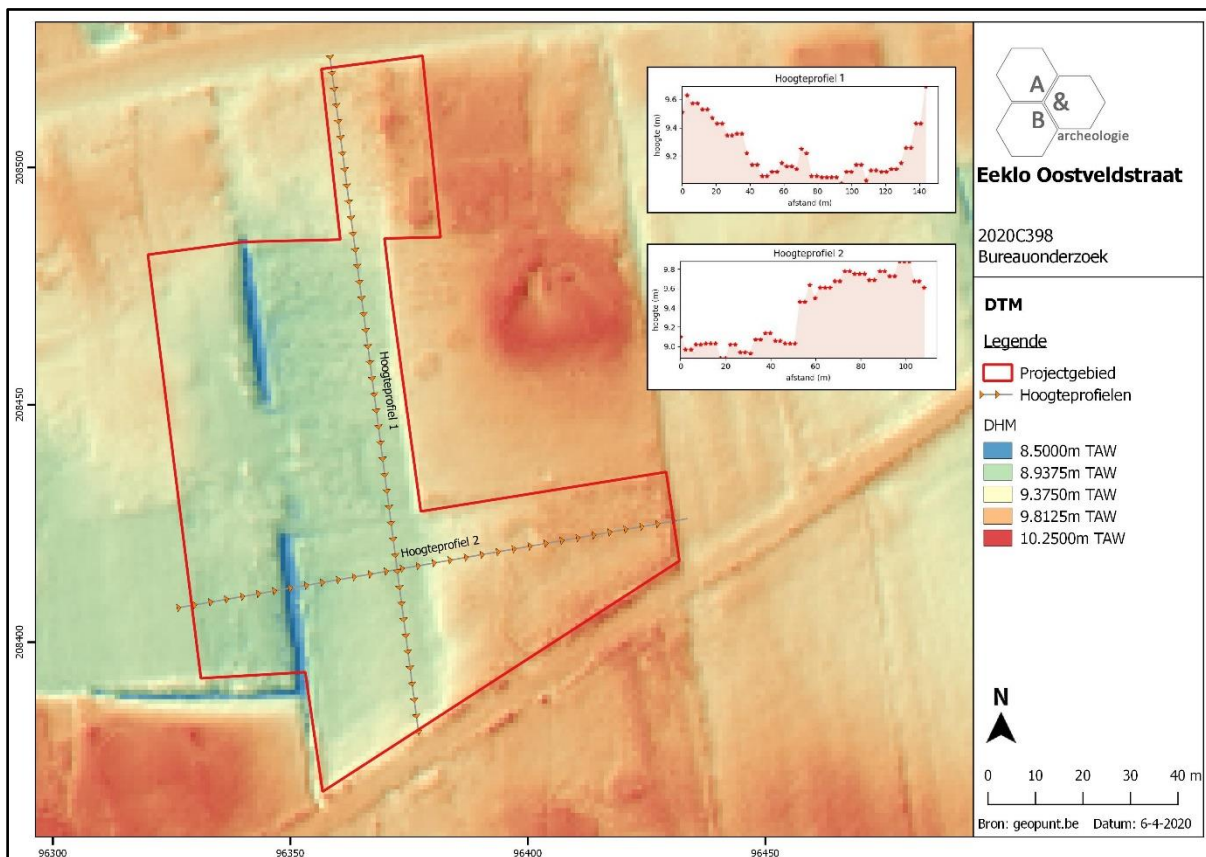
Figuur 8 Zicht op de bodemgebruikskartaal met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

2.3.2. Landschappelijke situering

De stad Eeklo heeft zich ontwikkeld bovenop de westoost georiënteerde zandrug Maldegem-Stekene. Dit is een uitgelezen landschappelijke locatie: een hoger gelegen, matig droge tot zeer droge zandrug, omgeven door een vrij nat landschap, op de grens tussen de waterbekkens van de Schelde in het oosten en de Brugse Polders in het westen. In die natte zandgebieden stromen onder meer de Lieve in het westen, de Bruggravenstroom in het zuiden en de Isabellabeek in het noordoosten. De hogere ligging van de zandrug ten opzichte van de lagere gronden in het noorden en het zuiden is af te lezen op het digitale hoogtemodel. Het plangebied bevindt zich bovenop deze zandrug. Het maaiveld ter hoogte van het plangebied bevindt zich tussen +9,00 à +9,30m TAW, met enkele hoger gelegen zones in het noorden en het zuidwesten (rond +9,80m TAW). De aangrenzende gronden zijn over het algemeen wat hoger gelegen; het is onduidelijk hoe dit kan verklaard worden (invloed van bebouwing op de naburige percelen en het gebruik van het plangebied? Natuurlijke laagte aanwezig op de top van de zandrug?). Er zijn nabij het terrein geen natuurlijke waterlopen gelegen. Het plangebied wordt op de potentiële bodemerosiekaart wit ingekleurd (= geen info voorhanden). De gekarteerde percelen in de omgeving kennen een verwaarloosbare erosiegraad, dit kan geëxtrapoleerd worden naar het plangebied.

Figuur 9 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel (bron: geopunt.be).

Figuur 10 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel, op siteniveau (bron: geopunt.be).

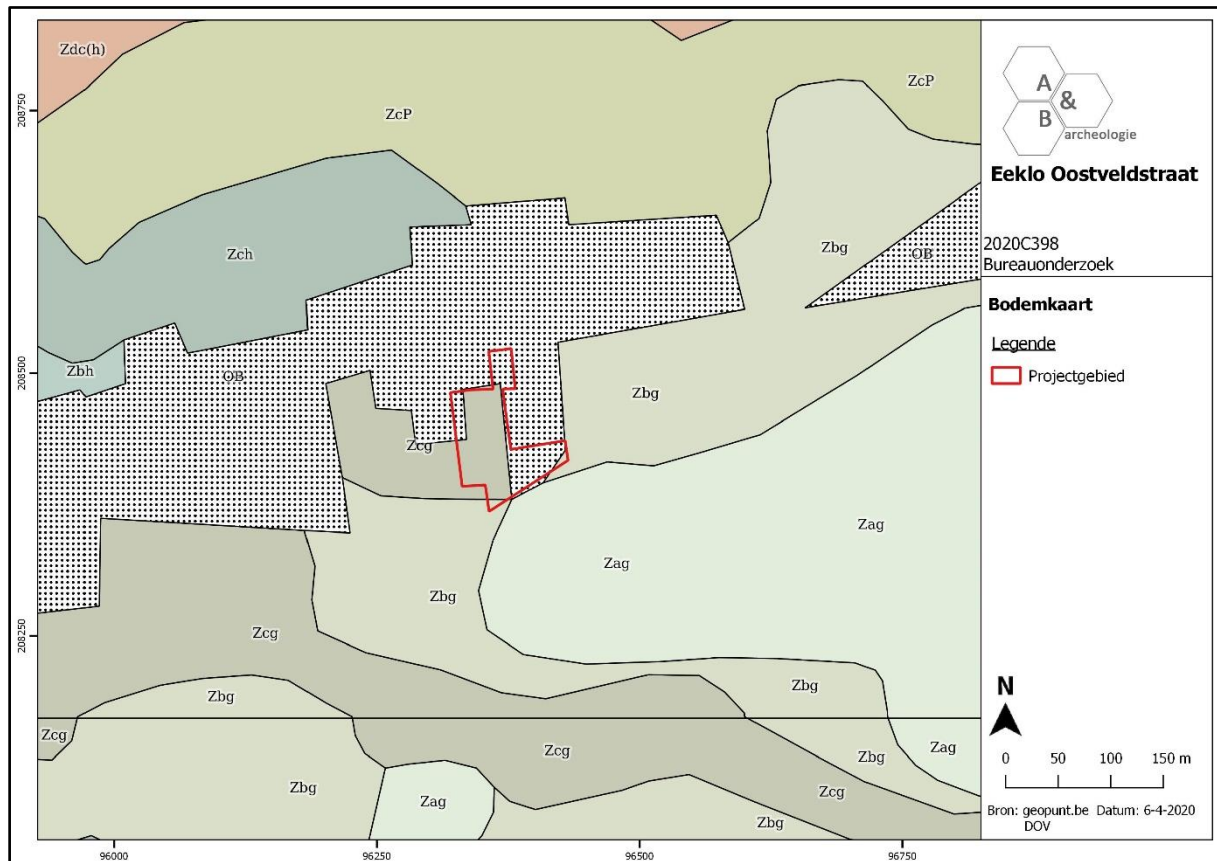
Figuur 11 Zicht op de Potentiële bodemerosiekaart (bron: geopunt.be).

2.3.3. Bodemkundige situering

Op de bodemkaart worden 2 bodemsoorten gekarteerd ter hoogte van het plangebied: Zcg en OB.

- Zcg: matig droge zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B horizont. Deze serie omvat Podzolen waarin de gleyverschijnselen voorkomen tussen 60 en 90cm, dus steeds duidelijk onder de Podzol B. Het Podzol profiel blijft dus nagenoeg ongewijzigd daar het ontwikkeld is in een laag die door het grondwater nooit bereikt wordt. De waterhuishouding is goed in de winter, wel te droog en droogtegevoelig in de zomer.
- OB: soms wordt het bodemprofiel door het ingrijpen van de mens gewijzigd of vernietigd (kunstmatige gronden). De bodems in de bebouwde zone (OB) zijn daar een voorbeeld van.

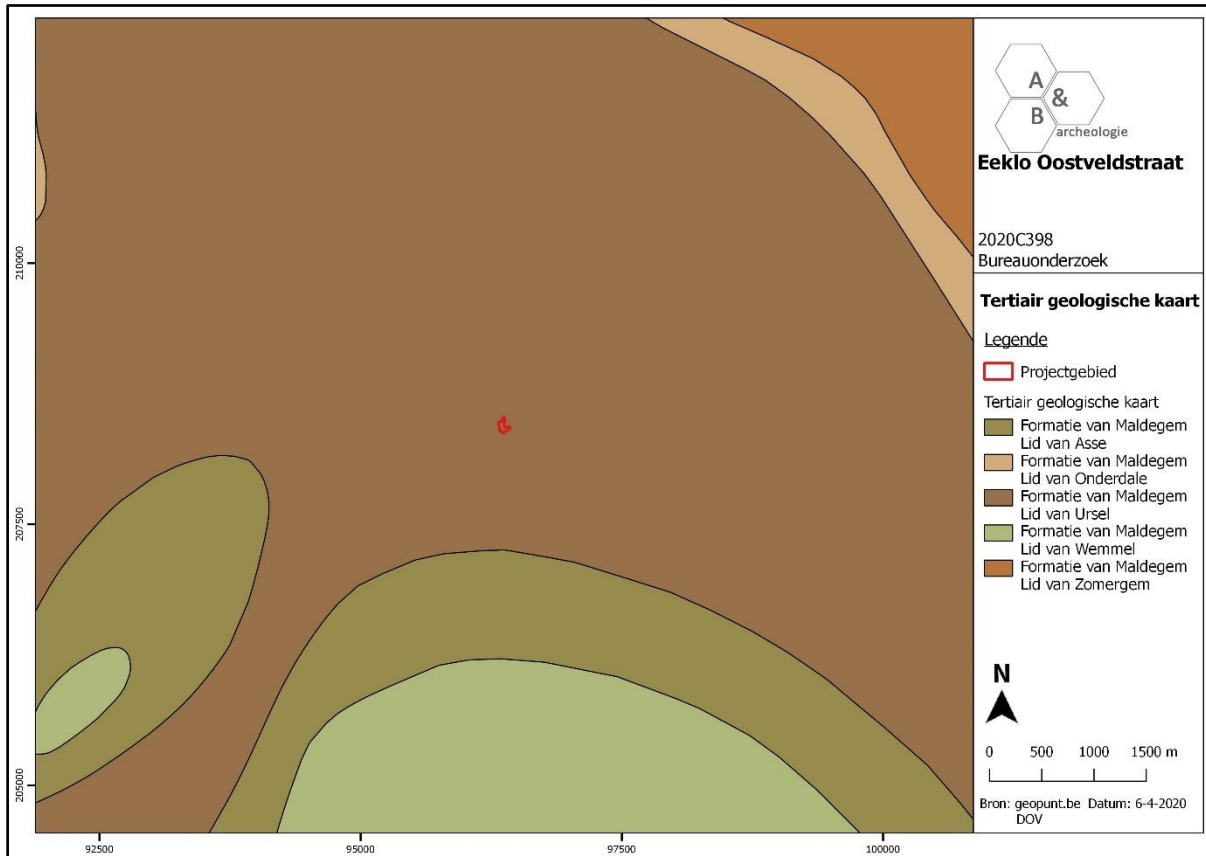
Net ten oosten worden Zbg-gronden gekarteerd (droge zandbodems met duidelijke ijzer en/of humus B horizont). Er kan verondersteld worden dat in de zone die als OB is gekarteerd, ook een Zbg- of Zcg-bodem aanwezig is.

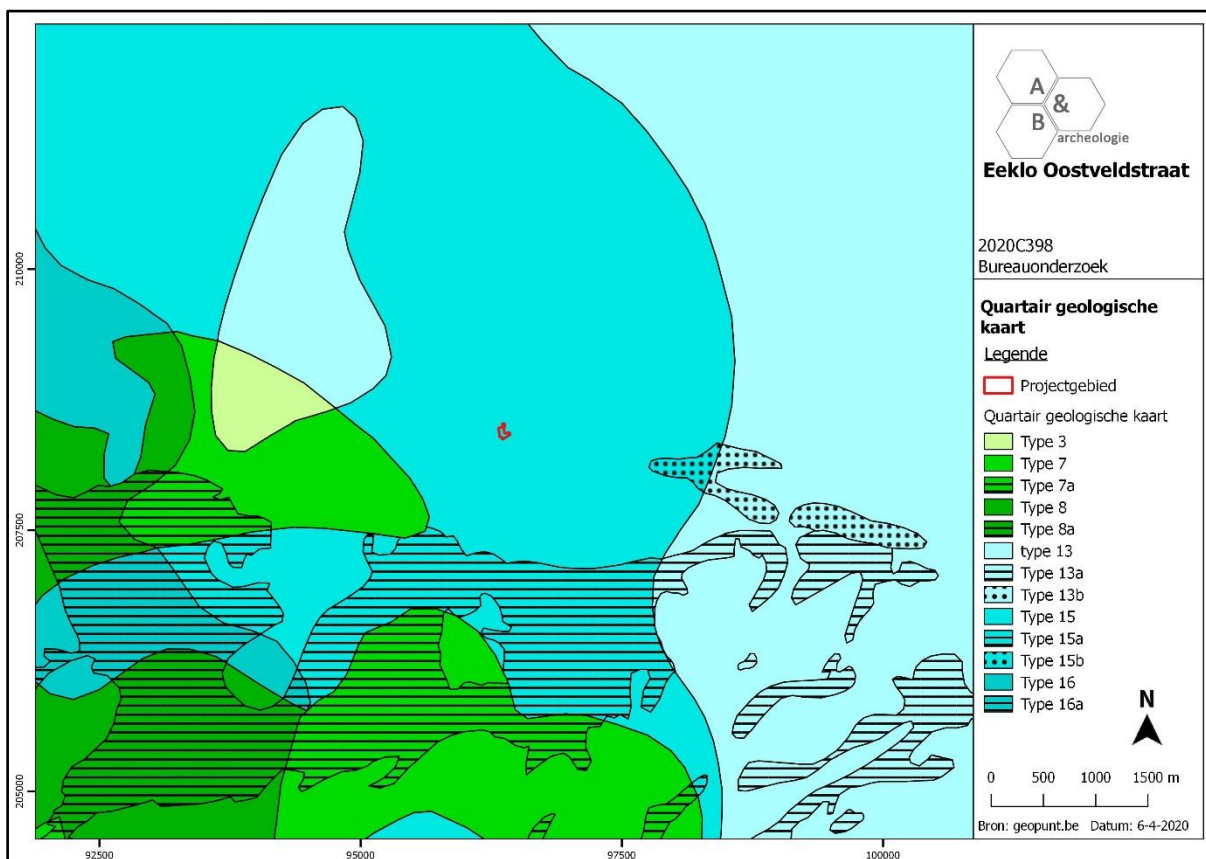
Figuur 12 Zicht op de bodemkaart (bron: DOV).

2.3.4. Geologische situering

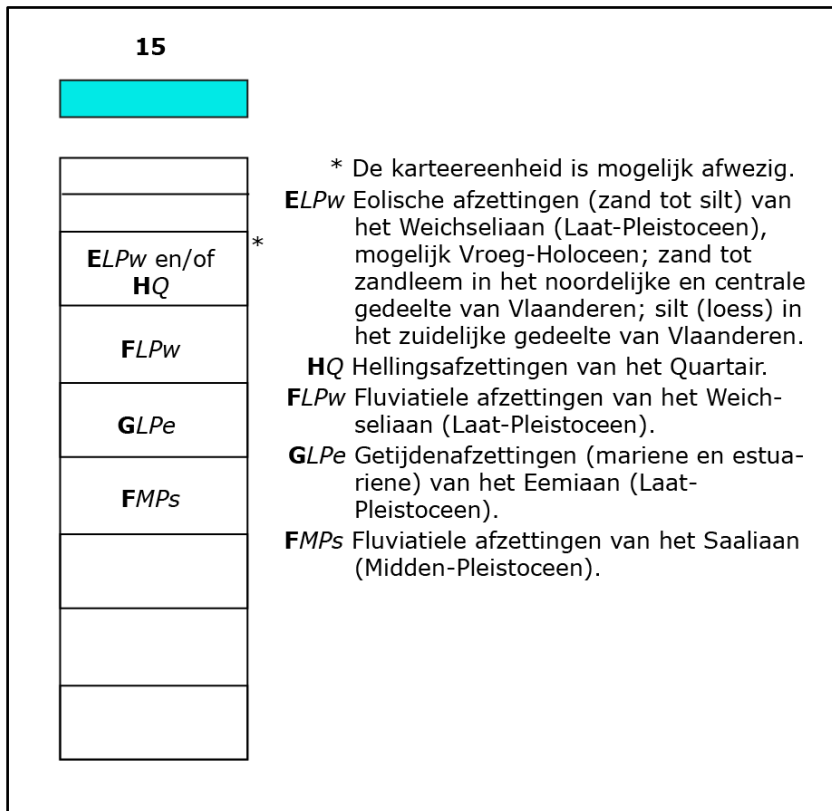
De tertiaire opbouw ter hoogte van het plangebied bestaat uit de Formatie van Maldegem, Lid van Urssel: grijsblauwe tot blauwe klei. De Quartair geologische kaart geeft aan dat het plangebied bestaat uit het type 15 in het westen (geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie (15)) en type 13 in het oosten (geen Holocene en/of Tardiglaciale afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie (13)). De geomorfologische kaart voor deze streek is niet voorhanden en kan dus niet worden afgebeeld.

Figuur 13 Uitsnede uit de Tertiair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

Figuur 14 Uitsnede uit de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

Figuur 15 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

2.4. Historische situering⁶

De langgerekte zandrug midden een laaggelegen, nat gebied was een uitstekende plaats voor de lokalisatie van Eeklo bij de economische ontwikkeling van het gebied, waarbij de religieuze instellingen zoals de Gentse Sint-Pieters- en Sint-Baafsabdijen en het Sint-Janshospitaal van Brugge een belangrijke rol speelden. Hiervan getuigen enkele laatmiddeleeuwse pachthoeven die in de 13de eeuw opgericht werden, zoals het Sint-Jansgoed en het Goed ter Moere, net ten noordwesten van de stadskern. Over de vroegste ontwikkeling van Eeklo en de stichting van de kerk is niets geweten. In 1240 ontvangt Eeklo stadsrechten van Johanna van Constantinopel, terwijl de oudste vermelding van de Sint-Vincentiusparochie pas uit 1331 dateert. De in 1878 gesloopte kerk kende echter zeker al een 13de-eeuwse voorganger, wat onder meer blijkt uit de laat 19de-eeuwse foto's van de afgebroken, vroeg-gotische westtoren. Toen aangetroffen muurresten onder het portaal doen zelfs een mogelijk romaanse kerk op dezelfde plaats vermoeden. De ligging langsheen een belangrijke handelsweg tussen Brugge en Antwerpen (= Antwerpse Heirweg, iets ten zuiden van het terrein), en verbonden met Gent via het Leiken, gegraven rond 1450 en dat verbinding gaf met de Lieve, liet Eeklo toe zich als handelsstadje te ontwikkelen, onder meer door de belangrijke lakennijverheid. Binnen het graafschap Vlaanderen maakte Eeklo deel uit van het Brugse Vrije. De stadskeure van 1240 gaf Eeklo een eigen rechtspraak en legt het grondgebied vast. Het eerste 'stedehuis' werd kort daarna opgericht op de plaats van het huidige stadhuis van rond 1650. Rond 1450 stichtten de grauwezusters van Sint-Omer het Onze-Lieve-Vrouweklooster Ten Doorn, dat met zijn ommuring afgebeeld staat op de kaart van het Brugse Vrije door Pieter Pourbus uit 1562. Kort daarna wordt het onder het Calvinistisch bewind in 1578 verwoest. Tijdens deze godsdiensttroebelen kwam Eeklo in de frontlijn te liggen, wat nefaste gevolgen had voor het hele historische centrum, dat eveneens grotendeels vernield werd. De bevolking vlucht en een tijdlang ligt Eeklo er zelfs zo goed als verlaten bij. Dit is een van de redenen waarom de stad nog weinig middeleeuwse gebouwen telt. De minderbroeders uit Brugge kopen het vervallen complex van de grauwezusters en richtten er tussen 1664 en 1685 hun nieuwe klooster in. Na de pacificatie herleeft Eeklo stilaan en wordt de draad van de textielmanufactuur heropgenomen. In de 19de eeuw vormt dit de basis voor een industrialisatieproces, dat gelijkloopt met de promotie van Eeklo tot administratieve en kerkelijke hoofdstad van het Meetjesland, na de scheiding der Nederlanden. Uit deze periode stammen de neogotische gebouwen en rijen van werkmanshuisjes die nog steeds het straatbeeld mee bepalen. Naast de textielindustrie kende Eeklo tussen 1900 en 1970 eveneens een bloeiende meubelindustrie. Het cultuurleven bloeit in dezelfde periode op. Door de delokalisering van de Vlaamse textielsector naar Azië en de teloorgang van de Eeklose -meubelindustrie en bvb. ook de brouwerij Krüger is de grote industrie weggetrokken en pas in de jaren 90 van de 20ste eeuw deels vervangen door agro-industrie. Eeklo heeft momenteel een functie als sub-regionaal centrum van tewerkstelling, handel en diensten, met een uitgebreid zorg- en onderwijsaanbod.

⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Historische stadskern van Eeklo [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/300594> (geraadpleegd op 10-04-2020); <https://nl.wikipedia.org/wiki/Eeklo>

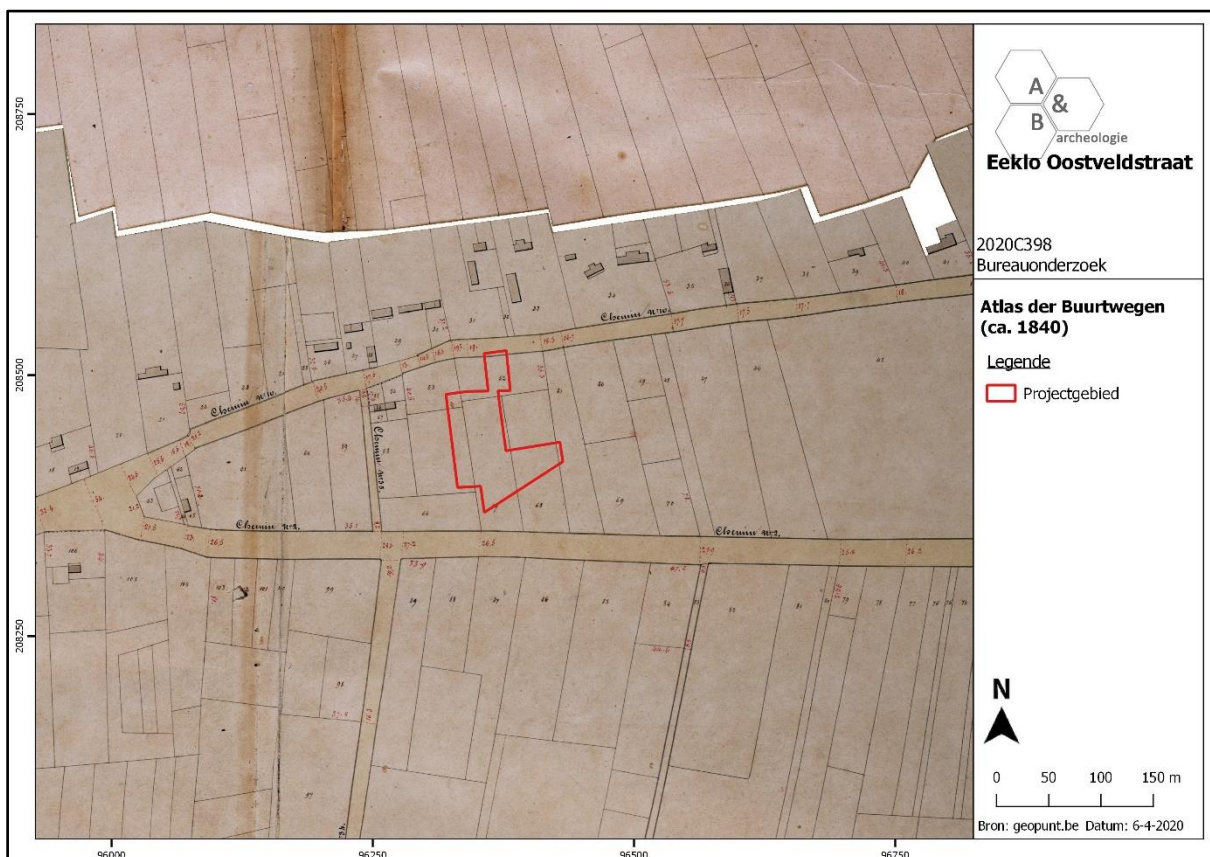
Het plangebied was steeds gelegen in landelijk gebied ten oosten van de kern van Eeklo. Belangrijk is echter de aanwezigheid van de Antwerpse Heirweg iets ten zuiden van het plangebied, een aloude handelsas tussen Antwerpen en Brugge. De evenwijdige Oostveldstraat is een lokale aftakking van deze weg en kent vermoedelijk ook een oude oorsprong. Beide wegen zijn aangelegd op de top van de zandrug. Het landelijke karakter is goed te zien op de historische kaarten. Op de Ferrariskaart (ca. 1777) zijn de Oostveldstraat en de Antwerpse Heirweg duidelijk herkenbaar, het plangebied is te situeren ter hoogte van landbouwgronden tussen beide straten. De bewoning is op dat moment geconcentreerd langs de noordzijde van de Oostveldstraat, de cluster van huizen staat aangeduid als de wijk Oostveldt. De Atlas der Buurtwegen en de Vandermaelenkaart van midden 19de eeuw tonen een gelijkaardige situatie. Op de Poppkaart, die van kort na 1850 dateert, zijn ook enkele gebouwen ten zuiden van de Oostveldstraat afgebeeld, waarbij 1 aan de oostelijke zijde van het plangebied deels binnen de grenzen van het plangebied valt. De rest van het terrein is onbebouwd. Op de topografische kaart van 1862 wordt de spoorweg afgebeeld, alsook het hierboven vermeld gebouwtje aan de oostzijde van het terrein. De topografische kaarten van 1884 en 1911-1949 tonen een gelijkaardig beeld, met uitzondering van het gebouw in het oosten is het terrein onbebouwd en in gebruik als landbouwgrond. Ook op de luchtfoto van 1971 is dit af te lezen, wel is de bebouwing in de omgeving duidelijk toegenomen. Eind 20ste – begin 21ste eeuw krijgt het terrein zijn huidige uitzicht. Afgaande op de luchtfoto van de 2016 gebeurden er bij de bouw van woning Oostveldstraat 306A enige werken op het noordelijke deel van het plangebied (grondstockage?). Het gebouw dat sinds midden 19de eeuw aan de oostzijde van het terrein was gelegen, is op dat moment afgebroken. Grootschalige bodemverstoringen lijken niet te hebben plaatsgevonden te hebben op het plangebied sinds eind 18de eeuw.

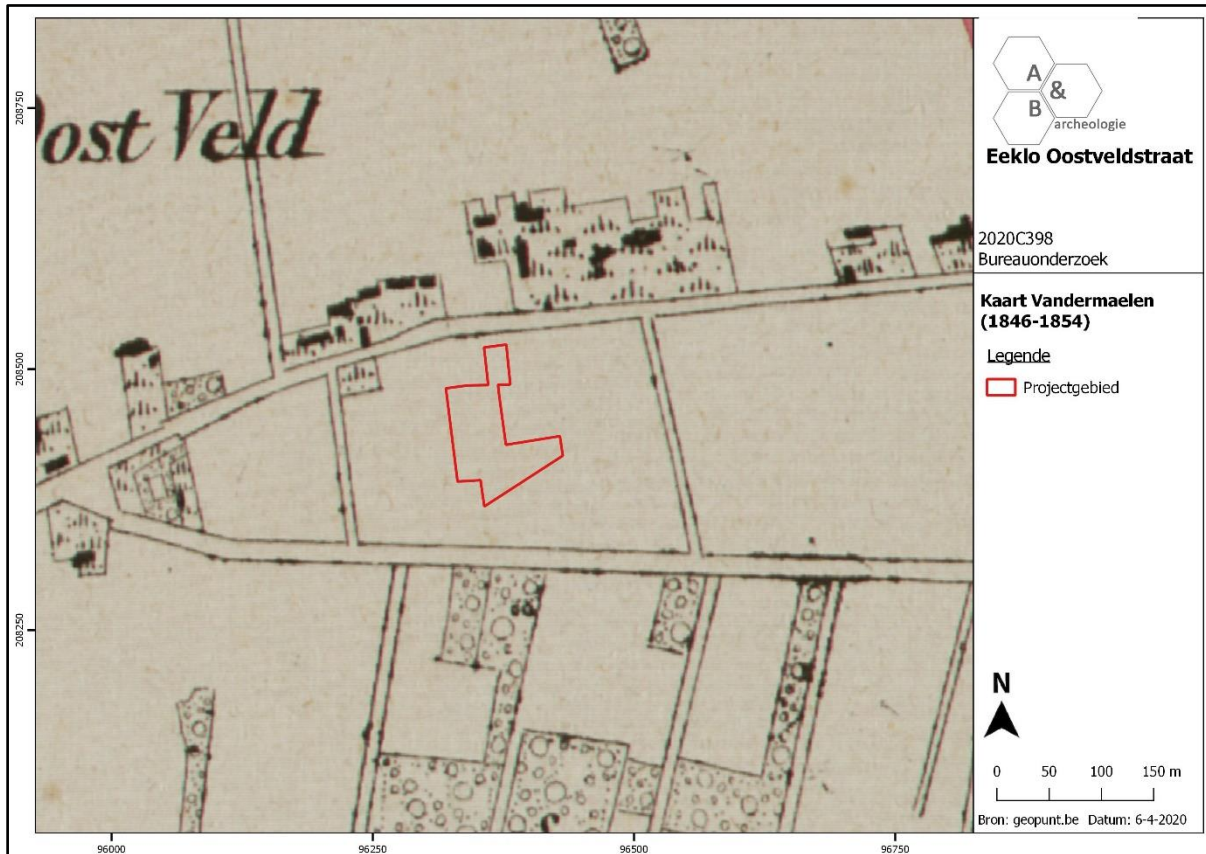
Figuur 16 Benaderende situering van het plangebied in de landelijke omgeving ten oosten van Eeklo (bron: geopunt.be).

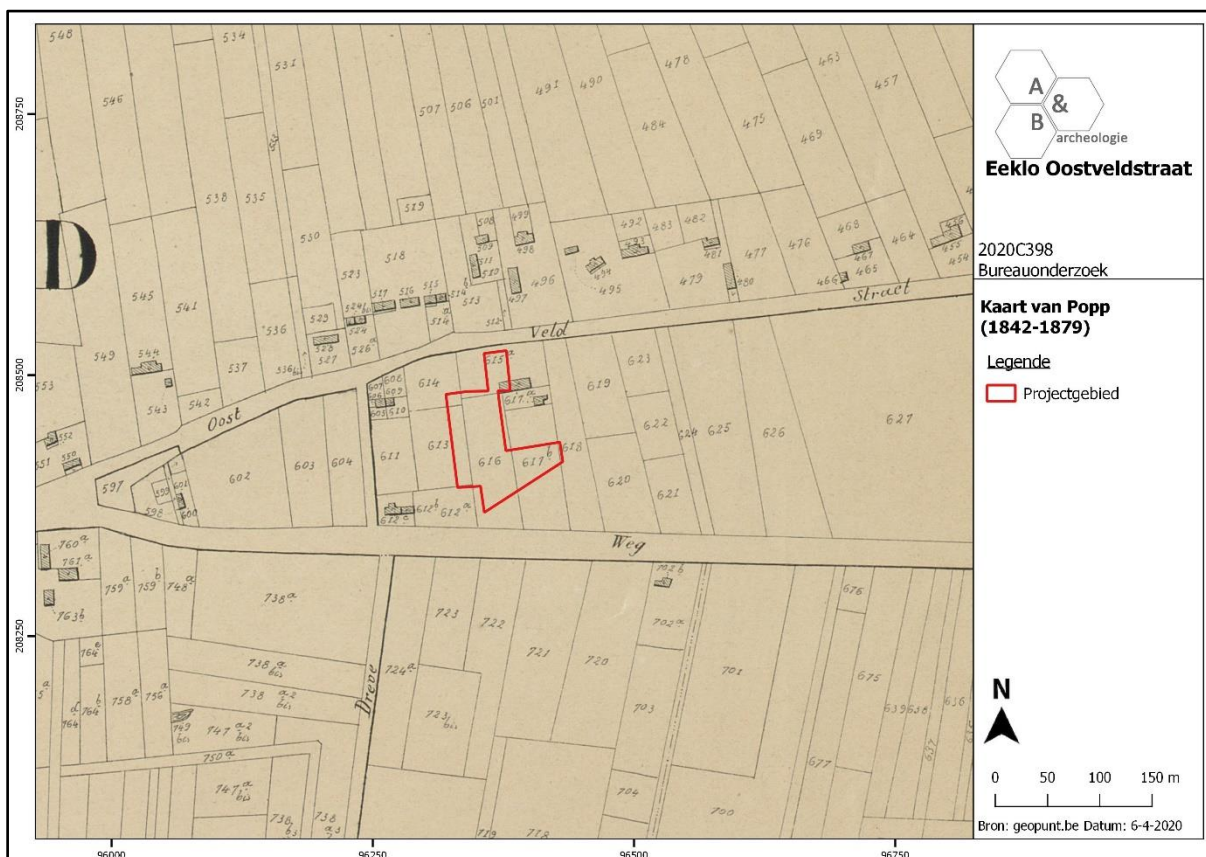
Figuur 17 Uitsnede uit de Ferrariskaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

Figuur 18 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen (bron: geopunt.be).

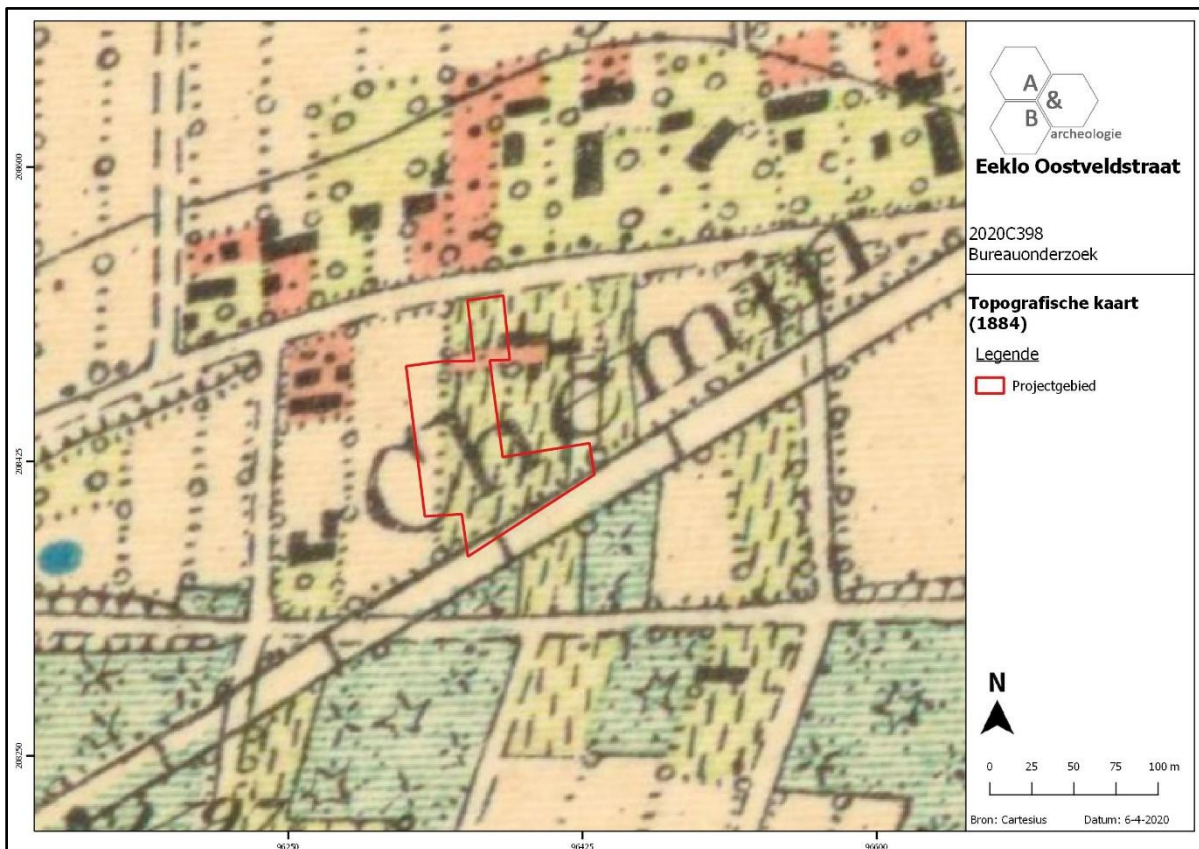
Figuur 19 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen (bron: geopunt.be).

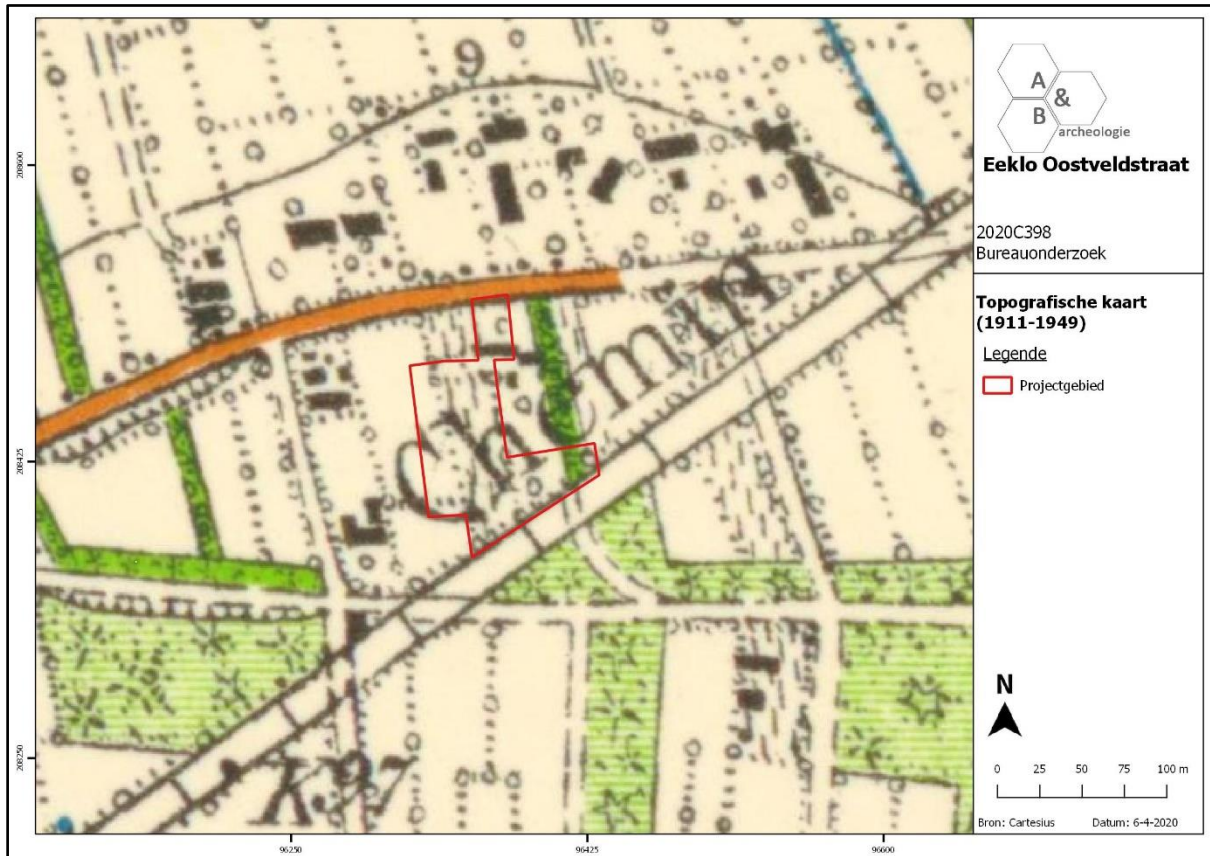
Figuur 20 Uitsnede uit de Poppkaart (bron: geopunt.be).

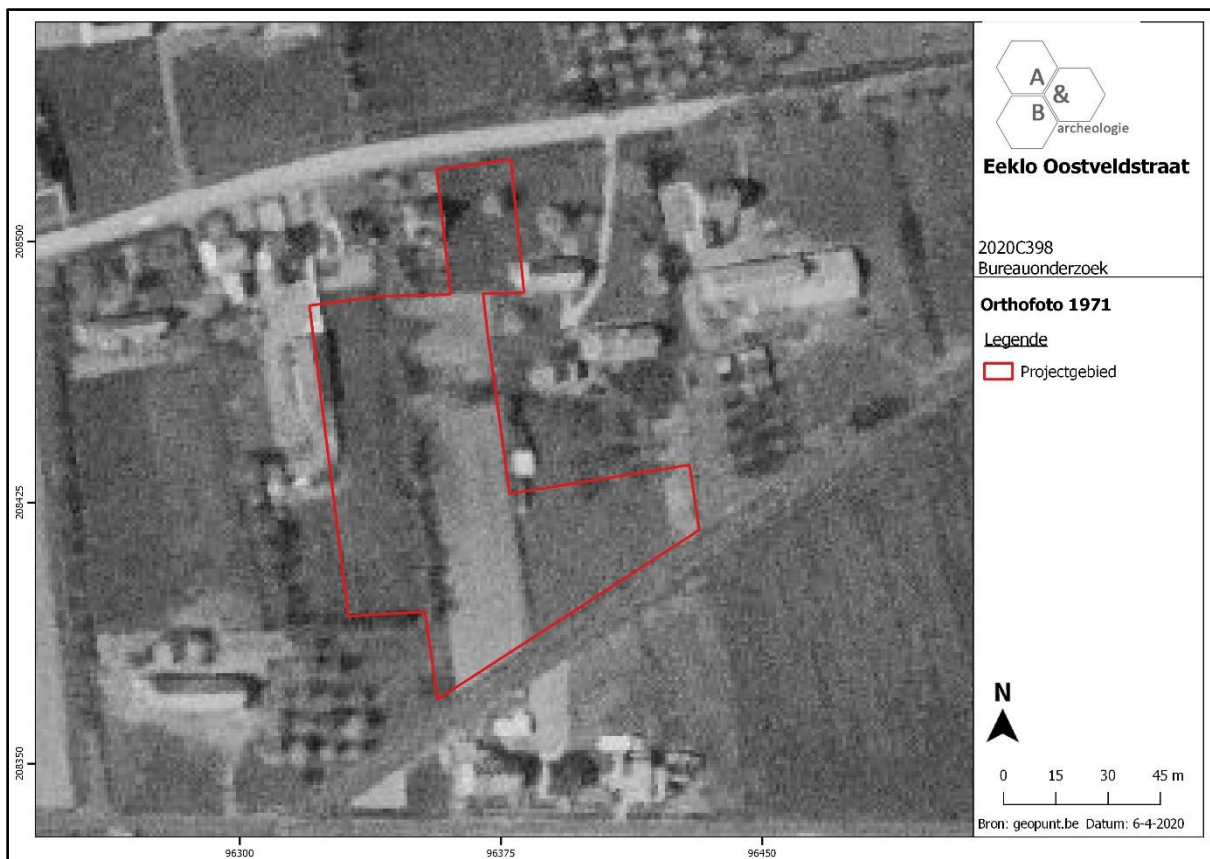
Figuur 21 Uitsnede uit de topografische kaart van 1862 (bron: cartesius.be en NGI).

Figuur 22 Uitsnede uit de topografische kaart van 1884 (bron: cartesius.be en NGI).

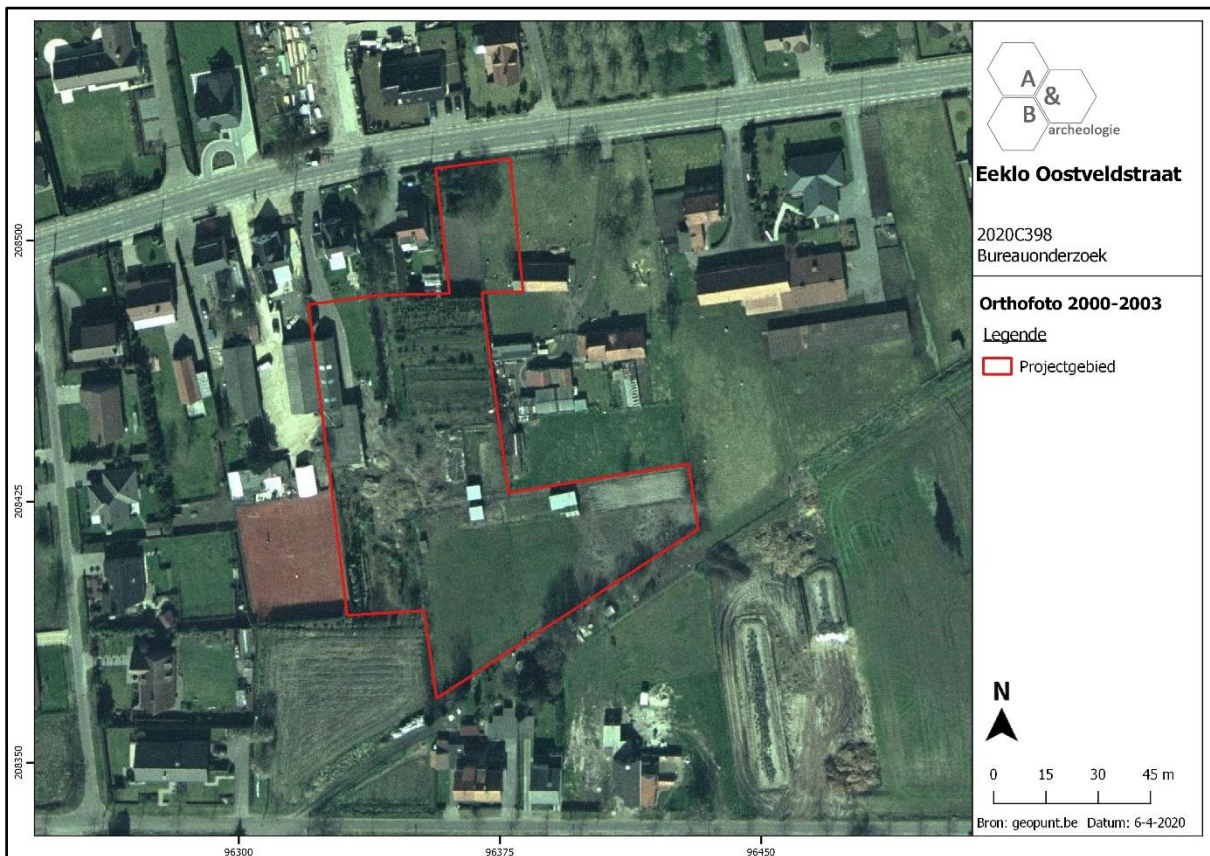
Figuur 23 Uitsnede uit de topografische kaart van 1911-1949 (bron: cartesius.be en NGI).

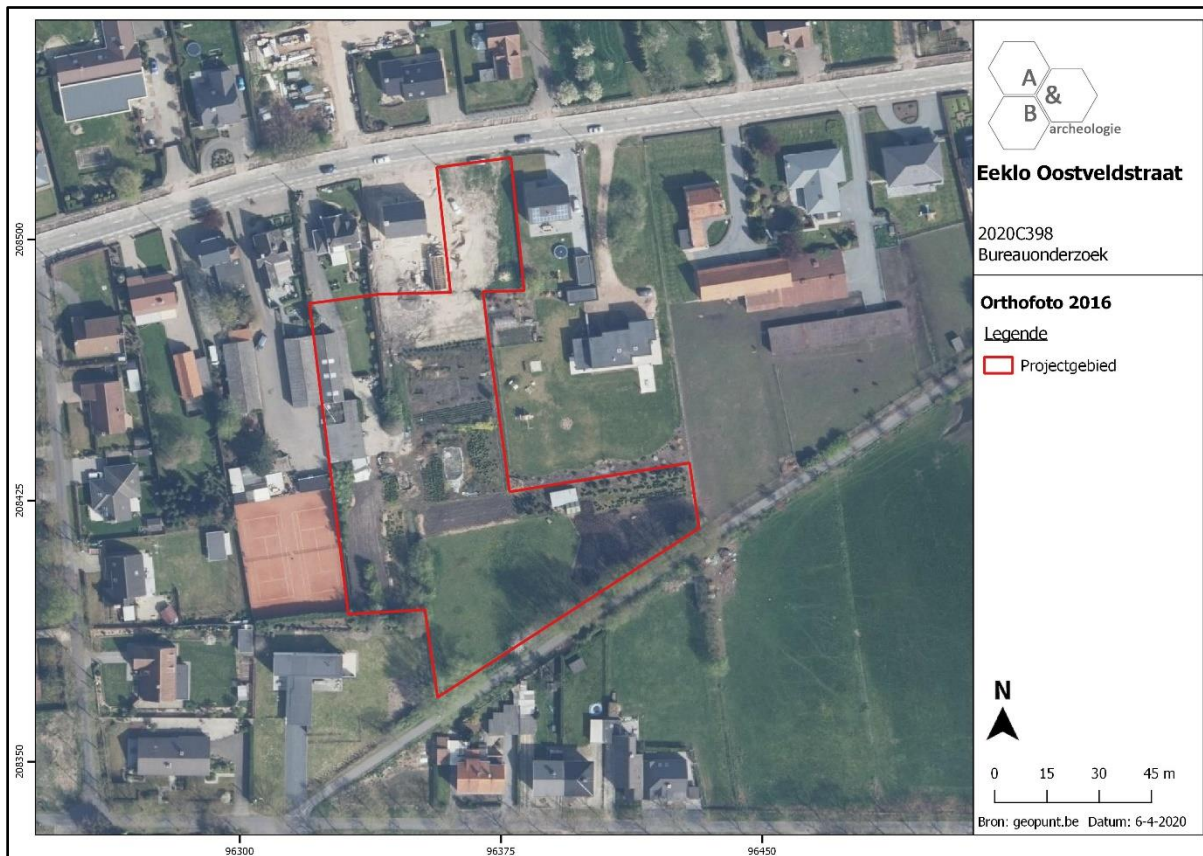
Figuur 24 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).

Figuur 25 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).

Figuur 26 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2000-2003 (bron: geopunt.be).

Figuur 27 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2016 (bron: geopunt.be).

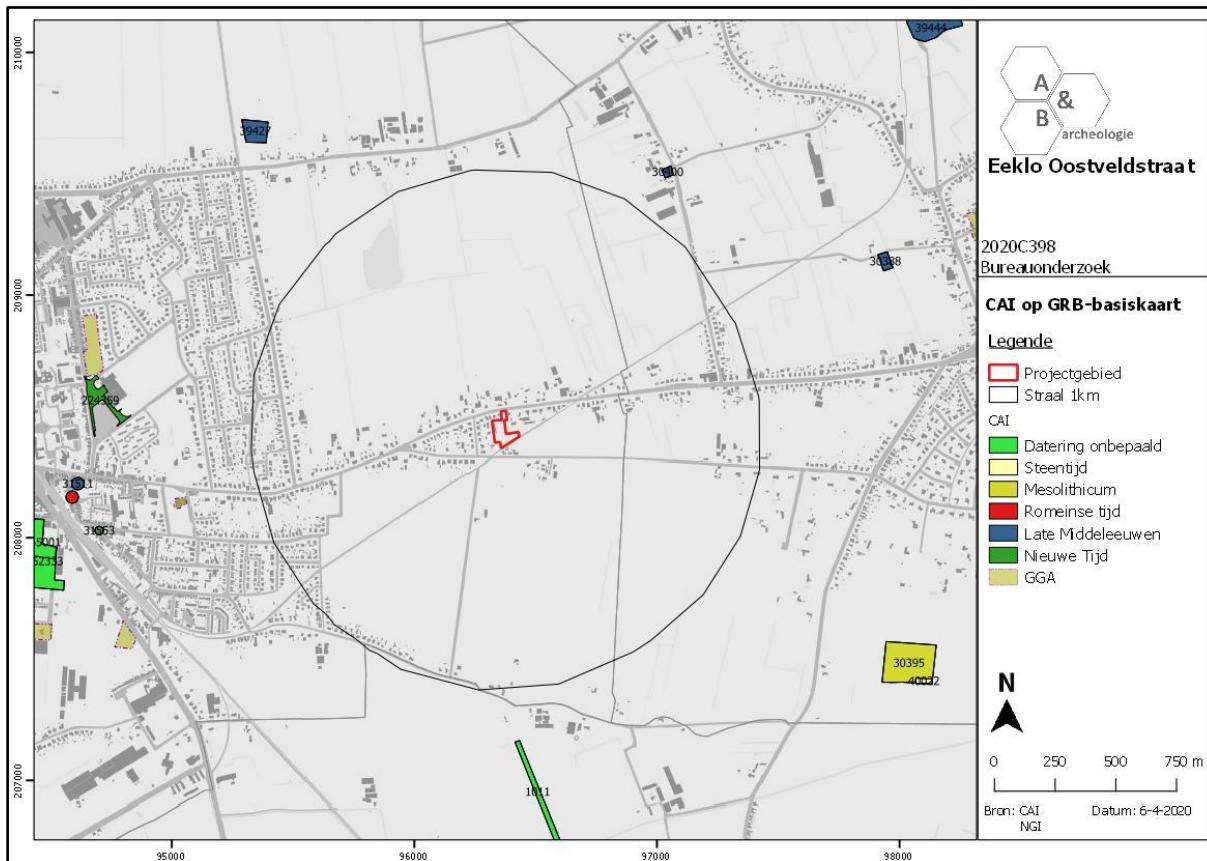
2.5. Archeologische situering

De regio ten oosten van Eeklo waartoe het plangebied behoort, is op archeologisch vlak ongekend. In een straal van 1km rond het plangebied zijn geen archeologische sites aangeduid op de Centrale Archeologische Inventaris, zowel niet op de zandrug als de lagere gebieden erlangs. De gekende sites op ruimere afstand betreffen:

- CAI Locatie 39427, ten noordwesten: indicator, laatmiddeleeuwse site met walgracht.
- CAI Locatie 30400, ten noordoosten: indicator, laatmiddeleeuwse molen. De oudste vermelding dateert van 1372, de huidige molen dateert vermoedelijk van 1785.
- CAI Locatie 30388, ten oosten: indicator, laatmiddeleeuwse site met walgracht.
- CAI Locatie 30395, ten zuidoosten: kleine concentratie lithisch materiaal uit het mesolithicum, aangetroffen bij veldprospectie.

Ook de stad Eeklo is op archeologisch gebied zo goed als ongekend. Binnen de oude kern zijn nog maar weinig onderzoeken gebeurd, waardoor er amper informatie voorhanden is over de middeleeuwse ontwikkeling van de stad. Op de CAI zijn een aantal sites aangegeven, maar dit zijn voornamelijk indicatoren op basis van historische en cartografische bronnen en niet het gevolg van gravend archeologisch onderzoek. Wel is er de laatste jaren, sinds de invoering van het Onroerendergoeddecreet, een toename van het aantal veldonderzoeken in het centrum van Eeklo, maar deze hebben nog niet geleid tot de ontdekking van nieuwe archeologische sites. Zo werden bij een recent proefsleuvenonderzoek aan de Schietspoelstraat (aan de westelijke zijde van de stad) geen relevante sporen aangetroffen. In 2012 vond een prospectie (CAI Locatie 162333) en nadien een opgraving (CAI Locatie 165001) plaats langsheen de Zuidmoerstraat, gelegen buiten de middeleeuwse stadskern. Hierbij werden, op enkele losse steentijdvondsten na, greppels, kuilen en verstoringen uit de nieuwste tijden aangetroffen. Ter hoogte van de Molenstraat, waar ooit een 16de-eeuwse molen stond (CAI Locatie 31552), werden bij een recent proefsleuvenonderzoek (CAI Locatie 211762) naar aanleiding van een verkaveling geen sporen van een molen gevonden. Het terrein was in de loop van de 20ste eeuw grondig vergraven in functie van zandwinning. Daarnaast is er nog de melding van de vondst van een neolithische gepolijste silexbijl (CAI Locatie 31600) en de zeer twijfelachtige vondst van 3de-eeuwse Romeinse munten en flesjes (CAI Locatie 32067). De overige sites rond de stad zijn allen indicatoren, die op heden nog niet archeologisch onderzocht zijn. Het gaat om CAI Locaties 30430 (17de-eeuws stadhuis, oorspronkelijk schepenhuis dateert uit de 13de eeuw), 30432 (Onze-Lieve-Vrouw ten Doorn, klooster- en scholencomplex waarvan de geschiedenis teruggaat tot midden 15de eeuw), 40021 (Sint-Vincentiuskerk uit 1883, oudere kerk voor 1300 gebouwd, het kerkplein was oorspronkelijk het kerkhof)⁷, 31511 (voormalig hospitaal, van late middeleeuwen tot 1787/1788), 31526 (16de-eeuwse molen), 31527 (17de-eeuwse windmolen, mogelijk ouder), 31553 (16de-eeuwse molen) en 39426 (18de-eeuwse molen).

⁷ Er wordt opgemerkt dat er begin jaren 2000 enkele proefputten werden gegraven in de kerk, waarbij enkele oude funderingsmuren werden blootgelegd, die nu onder een glazen plaat te bekijken zijn in de kerk. Dit onderzoek is vreemd genoeg niet opgenomen in de CAI.

Figuur 28 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) (bron: geopunt.be en CAI).

3. Synthese

3.1. Archeologisch verwachtingspatroon

Op basis van het bureauonderzoek kan volgend verwachtingspatroon vooropgesteld worden:

- Het plangebied was steeds gelegen in landelijk gebied zo'n 2,5km ten oosten van de kern van Eeklo. Belangrijk is echter de aanwezigheid van de Antwerpse Heirweg iets ten zuiden van het plangebied, een aloude handelsas tussen Antwerpen en Brugge. De evenwijdige Oostveldstraat is een lokale aftakking van deze weg en kent vermoedelijk ook een oude oorsprong. Beide wegen zijn aangelegd op de top van de west-oost georiënteerde zandrug Maldegem-Stekene, waarop zich ook de stad Eeklo ontwikkelde. Het landelijke karakter is goed te zien op de historische kaarten. Op de Ferrariskaart (ca. 1777) zijn de Oostveldstraat en de Antwerpse Heirweg duidelijk herkenbaar, het plangebied is te situeren ter hoogte van landbouwgronden tussen beide straten. De bewoning is op dat moment geconcentreerd langs de noordzijde van de Oostveldstraat, de cluster van huizen staat aangeduid als de wijk Oostveldt. De Atlas der Buurtwegen en de Vandermaelenkaart van midden 19de eeuw tonen een gelijkaardige situatie. Op de Poppkaart, die van kort na 1850 dateert, zijn ook enkele gebouwen ten zuiden van de Oostveldstraat afgebeeld, waarbij 1 aan de oostelijke zijde van het plangebied deels binnen de grenzen van het plangebied valt. De rest van het terrein is onbebouwd. Op de topografische kaart van 1862 wordt de spoorweg afgebeeld, alsook het hierboven vermeld gebouwtje aan de oostzijde van het terrein. De topografische kaarten van 1884 en 1911-1949 tonen een gelijkaardig beeld, met uitzondering van het gebouw in het oosten is het terrein onbebouwd en in gebruik als landbouwgrond. Ook op de luchtfoto van 1971 is dit af te lezen, wel is de bebouwing in de omgeving duidelijk toegenomen. Eind 20ste – begin 21ste eeuw krijgt het terrein zijn huidige uitzicht. Afgaande op de luchtfoto van de 2016 gebeurden er bij de bouw van woning Oostveldstraat 306A enige werken op het noordelijke deel van het plangebied (grondstockage?). Het gebouw dat sinds midden 19de eeuw aan de oostzijde van het terrein was gelegen, is op dat moment afgebroken. Grootschalige bodemverstoringen lijken niet te hebben plaatsgevonden te hebben op het plangebied sinds eind 18de eeuw.

- Het plangebied is gelegen op een uiterst gunstige locatie, op een droge west-oost georiënteerde zandrug die als een hogere opduiking afsteekt ten opzichte van de nattere zandgronden ten noorden en ten zuiden en die ongetwijfeld een aantrekkingspleister was voor menselijke bewoning en activiteit in het verleden. Het plangebied bevindt zich bovenop deze zandrug, met een maaiveldhoogte tussen +9,00 à +9,30m TAW en enkele hoger gelegen zones in het noorden en het zuidwesten (rond +9,80m TAW). De aangrenzende gronden zijn over het algemeen wat hoger gelegen; het is onduidelijk hoe dit kan verklaard worden (invloed van bebouwing op de naburige percelen en het gebruik van het plangebied? Natuurlijke laagte aanwezig op de top van de zandrug?). De bodem van het plangebied bestaat uit een (matig) droge zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B horizont, dit is een podzolbodem.

- De omgeving van het plangebied is op archeologisch vlak ongekend, er vond op heden nog geen enkel archeologisch onderzoek plaats in deze regio ten oosten van de stad Eeklo. Voor het inschatten van de archeologische waarde, is men bijgevolg aangewezen op wat men kan afleiden uit historische

en landschappelijke bronnen. De ligging van het plangebied bovenop een significante zandrug, op podzolbodem, tussen 2 aloude verkeers- en handelswegen en op een terrein waar ogenschijnlijk weinig tot geen bodemverstoring heeft plaatsgevonden, laten toe te besluiten dat er een eerder hoge archeologische verwachting kan toegekend worden aan het terrein. Deze locatie kan aantrekkelijk geweest zijn voor menselijke aanwezigheid in het verleden, zowel in de prehistorie als in meer recentere periodes. Er kunnen zowel in situ steentijd artefactensites als sites met grondsporen uit het neolithicum, de metaaltijden, de Romeinse periode, de middeleeuwen en de nieuwe tijden verwacht worden.

3.2. Afweging verder vooronderzoek

De gebouwen op het terrein worden afgebroken, de verharding opgebroken en het terrein wordt bouwrijp gemaakt. Er worden 8 bouwloten voor open bebouwing voorzien, die ingeplant worden langs een nieuw aan te leggen wegenis die aansluit op de Oostveldstraat. Onder de wegenis wordt een riolering aangelegd. Rond de woningen worden tuinen ingericht, langs de wegenis en in het zuiden – als afscheiding van het fietspad – worden groenzones voorzien. Er zullen aanzienlijke bodemingrepen plaatsvinden op het plangebied: het slopen van de gebouwen, het bouwrijp maken van het terrein, bodemingrepen voor aanleg van de wegenis en nutsleidingen, het optrekken van woningen, aanleg van tuinen en de groenzones. Ook het werfverkeer zal zijn invloed hebben op de ondergrond.

Het plangebied kent een eerder hoge archeologische verwachting, maar op basis van enkel het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site echter niet aangetoond worden. De geplande werken zijn van die aard dat eventueel aanwezig archeologisch erfgoed bedreigd wordt. De huidige graad van verstoring is vermoedelijk eerder beperkt, zodat eventuele archeologische grondsporen goed bewaard kunnen zijn. Een verder vooronderzoek kan relevante kennisvermeerdering genereren voor de algemene ontwikkelingsgeschiedenis van deze regio, waarover archeologisch niks gekend is. Dit verder vooronderzoek dient te gebeuren in uitgesteld traject, aangezien de gronden pas worden ontwikkeld onder opschortende voorwaarde van het verkrijgen van een vergunning en na de afbraak van de bestaande gebouwen.

Bij de afweging voor een verder vooronderzoek worden alle gegevens van de bureaustudie geëvalueerd om zodoende een uitspraak te kunnen doen. In eerste instantie wordt gekeken naar de methodes met geen of het minste impact in de bodem. Deze onderzoeken vallen onder de noemer 'verder vooronderzoek zonder ingreep in de bodem' (landschappelijk bodemonderzoek, geofysisch onderzoek en veldkartering/metaaldetectie). Indien uit deze onderzoeken de afwezigheid van een archeologische site niet gestaafd kan worden, dient men verder over te gaan tot een 'vooronderzoek met ingreep in de bodem' (verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek, proefsleuven en proefputten). In het geval een archeologische site aanwezig is, dient men eerst te proberen deze *in situ* te behouden. Indien dit niet mogelijk is, is een verdere opgraving noodzakelijk.

3.3. Verder vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

- Landschappelijk bodemonderzoek

Dit type onderzoek heeft tot doel de aardkundige opbouw en ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap te kennen door middel van boringen of profielputten. Met deze methode kan met een minimale impact in de bodem toch heel wat informatie verkregen worden. De methode wordt binnen de archeologie vooral aangewend om het bodemkundig potentieel na te gaan voor de aanwezigheid van goed bewaarde steentijdsites.

In dit geval is deze onderzoeksmethode noodzakelijk om uit te voeren. Op die manier kan het potentieel voor in situ steentijd artefactensites nagegaan worden en kan de bodemopbouw meer exact in kaart worden gebracht. Het voorstel voor het landschappelijk bodemonderzoek, door middel van boringen, wordt in het programma van maatregelen verder uitgewerkt en verduidelijkt.

- Geofysisch onderzoek

Geofysisch onderzoek heeft tot doel om antropogene fenomenen te onderscheiden van natuurlijk sediment of om een morfologische reconstructie van het natuurlijke landschap te maken, door contrasten in elektrische, elektromagnetische en magnetische kenmerken van de ondergrond te meten. Ook kent deze methode haar nut bij het opsporen van explosieven. Onder dit type onderzoek vallen verschillende opsporingstechnieken: magnetometrie, weerstandsmetingen, grondradar enz.

In dit geval is deze onderzoeksmethode niet zinvol om uit te voeren en kan dus buiten beschouwing genomen worden.

- Veldkartering en metaaldetectie

Bij een veldkartering of oppervlakteprospectie wordt een visuele inspectie gedaan van het terreinoppervlak voor de aanwezigheid van archeologisch vondstmateriaal, zoals aardewerk of silexartefacten. Metaaldetectie betreft het opsporen van metalen voorwerpen door middel van een metaaldetector. De top laag, ca. 20cm diep, wordt hierbij afgezocht door middel van parallelle looplijnen met of zonder een bepaalde tussenafstand.

In dit geval is deze onderzoeksmethode niet zinvol om uit te voeren en kan dus buiten beschouwing genomen worden. Wel dient tijdens het proefsleuvenonderzoek (zie verder) een metaaldetector ingezet worden ter controle van de aangelegde sleuven en de grondhopen.

3.4. Verder vooronderzoek met ingreep in de bodem

- Verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek

Een verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek heeft als doel om archeologische sites op te sporen door middel van boringen. Via de boringen kunnen begraven niveaus teruggevonden

worden waarin zich bv. *in situ* steentijdartefacten kunnen bevinden. De boringen worden volgens een bepaald grid met optimale spreiding opgesteld.

In dit geval is deze onderzoeksmethode mogelijk van toepassing als blijkt dat er tijdens de landschappelijke boringen vastgesteld wordt dat er mogelijk steentijdsites aanwezig kunnen zijn. De te volgen strategie en methodiek hangt bijgevolg af van de landschappelijke boorresultaten.

- Proefputten in functie van steentijd artefactensites

Het doel van proefputten in functie van steentijd artefactensites is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven.

In dit geval is deze onderzoeksmethode mogelijk van toepassing als blijkt dat er tijdens de archeologische boringen vastgesteld wordt dat er steentijdsites aanwezig kunnen zijn. De te volgen strategie en methodiek hangt bijgevolg af van de archeologische boorresultaten.

- Proefsleuven en proefputten

Het doel van proefsleuven en proefputten is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven. Op die manier kan er een optimale inschatting gemaakt worden van het kennispotentieel aangezien deze methode informatie verschaft omtrent verspreiding, bewaring, aard en datering van de aangetroffen archeologische sporen.

Gezien de aard van de site, de geplande werken en het archeologisch verwachtingspatroon is een verder vooronderzoek in de vorm van proefsleuven noodzakelijk om archeologische sites met grondsporen op te sporen. Deze proefsleuven moeten aangelegd worden na het uitvoeren van de landschappelijke boringen (en na een eventueel archeologisch booronderzoek en/of steentijd proefputtenonderzoek). Het sleuvenplan, de richtlijnen en onderzoeksvragen worden voorgesteld in het programma van maatregelen.

3.5. Beantwoording onderzoeksvragen

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?

Het plangebied was steeds gelegen in landelijk gebied zo'n 2,5km ten oosten van de kern van Eeklo. Belangrijk is echter de aanwezigheid van de Antwerpse Heirweg iets ten zuiden van het plangebied, een aloude handelsas tussen Antwerpen en Brugge. De evenwijdige Oostveldstraat is een lokale aftakking van deze weg en kent vermoedelijk ook een oude oorsprong. Beide wegen zijn aangelegd op de top van de west-oost georiënteerde zandrug Maldegem-Stekene, waarop zich ook de stad Eeklo ontwikkelde. Het landelijke karakter is goed te zien op de historische kaarten. Op de Ferrariskaart (ca. 1777) zijn de Oostveldstraat en de Antwerpse Heirweg duidelijk herkenbaar, het plangebied is te situeren ter hoogte van landbouwgronden tussen beide straten. De bewoning is op dat moment geconcentreerd langs de noordzijde van de Oostveldstraat, de cluster van huizen staat

aangeduid als de wijk Oostveldt. De Atlas der Buurtwegen en de Vandermaelenkaart van midden 19de eeuw tonen een gelijkaardige situatie. Op de Poppkaart, die van kort na 1850 dateert, zijn ook enkele gebouwen ten zuiden van de Oostveldstraat afgebeeld, waarbij 1 aan de oostelijke zijde van het plangebied deels binnen de grenzen van het plangebied valt. De rest van het terrein is onbebouwd. Op de topografische kaart van 1862 wordt de spoorweg afgebeeld, alsook het hierboven vermeld gebouwtje aan de oostzijde van het terrein. De topografische kaarten van 1884 en 1911-1949 tonen een gelijkaardig beeld, met uitzondering van het gebouw in het oosten is het terrein onbebouwd en in gebruik als landbouwgrond. Ook op de luchtfoto van 1971 is dit af te lezen, wel is de bebouwing in de omgeving duidelijk toegenomen. Eind 20ste – begin 21ste eeuw krijgt het terrein zijn huidige uitzicht. Afgaande op de luchtfoto van de 2016 gebeurden er bij de bouw van woning Oostveldstraat 306A enige werken op het noordelijke deel van het plangebied (grondstockage?). Het gebouw dat sinds midden 19de eeuw aan de oostzijde van het terrein was gelegen, is op dat moment afgebroken. Grootschalige bodemverstoringen lijken niet te hebben plaatsgevonden te hebben op het plangebied sinds eind 18de eeuw.

- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?

Zie hierboven.

- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?

Deze vraag kan op basis van enkel het bureauonderzoek niet beantwoord worden.

- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?

De gebouwen op het terrein worden afgebroken, de verharding opgebroken en het terrein wordt bouwrijp gemaakt. Er worden 8 bouwloten voor open bebouwing voorzien, die ingeplant worden langs een nieuw aan te leggen wegenis die aansluit op de Oostveldstraat. Onder de wegenis wordt een riolering aangelegd. Rond de woningen worden tuinen ingericht, langs de wegenis en in het zuiden – als afscheiding van het fietspad – worden groenzones voorzien. Er zullen aanzienlijke bodemingrepen plaatsvinden op het plangebied: het slopen van de gebouwen, het bouwrijp maken van het terrein, bodemingrepen voor aanleg van de wegenis en nutsleidingen, het optrekken van woningen, aanleg van tuinen en de groenzones. Ook het werfverkeer zal zijn invloed hebben op de ondergrond.

- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?

De aan- of afwezigheid van een archeologische site kan niet met 100% zekerheid vastgesteld worden op basis van het bureauonderzoek. De kans op het aantreffen van archeologische sporen is echter niet onbestaande.

- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

In eerste instantie dient een landschappelijk booronderzoek te gebeuren, waarbij verspreid over het terrein een aantal boringen worden uitgevoerd. Indien blijkt dat bij dit onderzoek archeologische

niveaus met potentieel voor steentijdsites bewaard zijn op een deel of over het volledige terrein, dient een verder verkennend archeologisch booronderzoek te gebeuren. Deze onderzoeksvorm valt onder een vooronderzoek met ingreep in de bodem. Dit onderzoek bestaat uit een boorpuntenraster, waarbij de parallelle raaien 10m uit elkaar staan en de boorpunten op de boorraai 12m uit elkaar. De keuze van het boorgrid is gebaseerd op basis van de resultaten van het landschappelijk booronderzoek. Het opgeboorde residu dient uitgezeefd te worden en gecontroleerd op de aanwezigheid van silexartefacten. Op de locatie waar er *in situ* steentijdartefacten vastgesteld werden, dient ofwel een verder vooronderzoek gericht op steentijd te gebeuren om de site beter te kunnen afbakenen (door middel van waarderend archeologisch booronderzoek en/of proefputten in functie van steentijd artefactensites), ofwel kan er direct worden overgegaan naar een opgraving indien er voldoende gegevens voorhanden zijn voor het opmaken van een programma van maatregelen hiervoor.

De tweede fase bestaat uit een proefsleuvenonderzoek. Deze fase kan volgen na het landschappelijk booronderzoek, indien de resultaten hiervan negatief zijn. Dit onderzoek bestaat uit het aanleggen van parallelle sleuven. De sleuven hebben als doel om het archeologisch potentieel voor sites met grondsporen in kaart te brengen. Zijn er archeologische sporen aanwezig? Behoren deze tot één of meerdere periodes? Daarnaast is het ook belangrijk om de verstoringsgraad in kaart te brengen. Zijn de sporen goed bewaard? Kunnen er verstoringszones afgebakend worden? Afsluitend is het belangrijk om alle gegevens samen te beschouwen om zodoende een uitspraak te kunnen doen over het potentieel van het terrein. Hierbij wordt afgewogen of verder onderzoek nodig is in de vorm van een opgraving, over een deel of volledig het terrein, of kan er overgegaan worden tot een vrijgave bij afwezigheid van archeologische sporen. De modaliteiten van het verder vooronderzoek worden behandeld in het programma van maatregelen.

4. Samenvatting

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden te Eeklo Oostveldstraat (provincie Oost-Vlaanderen), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het terrein, ca. 7606m² groot, heeft een langgerekte vorm en is noord-zuid georiënteerd. Ten noorden grenst het aan de Oostveldstraat, ten zuiden aan een fietspad aangelegd op de locatie van een voormalige spoorlijn (Zelzate-Eeklo). Het noordelijke deel van het plangebied is braakliggend en begroeid met gras. Het centrale deel is in gebruik als moestuin/plantzone, het zuidelijke deel is begroeid met gras. Daarnaast horen ook delen van de tuinzones van woningen Oostveldstraat 306 en 306A tot het plangebied. Twee loodsen en een verharde zone, momenteel behorend tot woning 306, maken eveneens deel uit van het plangebied, deze liggen tegen de westelijke grens van het terrein. In de zuidelijke zone van het plangebied is nog een stalletje aanwezig.

Het plangebied was steeds gelegen in landelijk gebied zo'n 2,5km ten oosten van de kern van Eeklo. Belangrijk is echter de aanwezigheid van de Antwerpse Heirweg iets ten zuiden van het plangebied, een aloude handelsas tussen Antwerpen en Brugge. De evenwijdige Oostveldstraat is een lokale aftakking van deze weg en kent vermoedelijk ook een oude oorsprong. Beide wegen zijn aangelegd op de top van de west-oost georiënteerde zandrug Maldegem-Stekene, waarop zich ook de stad Eeklo ontwikkelde. Het landelijke karakter is goed te zien op de historische kaarten. Op de Ferrariskaart (ca. 1777) zijn de Oostveldstraat en de Antwerpse Heirweg duidelijk herkenbaar, het plangebied is te situeren ter hoogte van landbouwgronden tussen beide straten. De bewoning is op dat moment geconcentreerd langs de noordzijde van de Oostveldstraat, de cluster van huizen staat aangeduid als de wijk Oostveldt. De Atlas der Buurtwegen en de Vandermaelenkaart van midden 19de eeuw tonen een gelijkaardige situatie. Op de Poppkaart, die van kort na 1850 dateert, zijn ook enkele gebouwen ten zuiden van de Oostveldstraat afgebeeld, waarbij 1 aan de oostelijke zijde van het plangebied deels binnen de grenzen van het plangebied valt. De rest van het terrein is onbebouwd. Op de topografische kaart van 1862 wordt de spoorweg afgebeeld, alsook het hierboven vermeld gebouwtje aan de oostzijde van het terrein. De topografische kaarten van 1884 en 1911-1949 tonen een gelijkaardig beeld, met uitzondering van het gebouw in het oosten is het terrein onbebouwd en in gebruik als landbouwgrond. Ook op de luchtfoto van 1971 is dit af te lezen, wel is de bebouwing in de omgeving duidelijk toegenomen. Eind 20ste – begin 21ste eeuw krijgt het terrein zijn huidige uitzicht. Afgaande op de luchtfoto van de 2016 gebeurden er bij de bouw van woning Oostveldstraat 306A enige werken op het noordelijke deel van het plangebied (grondstockage?). Het gebouw dat sinds midden 19de eeuw aan de oostzijde van het terrein was gelegen, is op dat moment afgebroken. Grootschalige bodemverstoringen lijken niet te hebben plaatsgevonden te hebben op het plangebied sinds eind 18de eeuw.

Het plangebied is gelegen op een uiterst gunstige locatie, op een droge west-oost georiënteerde zandrug die als een hogere opduiking afsteekt ten opzichte van de nattere zandgronden ten noorden en ten zuiden en die ongetwijfeld een aantrekkingspleister was voor menselijke bewoning en

activiteit in het verleden. Het plangebied bevindt zich bovenop deze zandrug, met een maaiveldhoogte tussen +9,00 à +9,30m TAW en enkele hoger gelegen zones in het noorden en het zuidwesten (rond +9,80m TAW). De aangrenzende gronden zijn over het algemeen wat hoger gelegen; het is onduidelijk hoe dit kan verklaard worden (invloed van bebouwing op de naburige percelen en het gebruik van het plangebied? Natuurlijke laagte aanwezig op de top van de zandrug?). De bodem van het plangebied bestaat uit een (matig) droge zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B horizont, dit is een podzolbodem.

De omgeving van het plangebied is op archeologisch vlak ongekend, er vond op heden nog geen enkel archeologisch onderzoek plaats in deze regio ten oosten van de stad Eeklo. Voor het inschatten van de archeologische waarde, is men bijgevolg aangewezen op wat men kan afleiden uit historische en landschappelijke bronnen. De ligging van het plangebied bovenop een significante zandrug, op podzolbodem, tussen 2 aloude verkeers- en handelswegen en op een terrein waar ogenschijnlijk weinig tot geen bodemverstoring heeft plaatsgevonden, laten toe te besluiten dat er een eerder hoge archeologische verwachting kan toegekend worden aan het terrein. Deze locatie kan aantrekkelijk geweest zijn voor menselijke aanwezigheid in het verleden, zowel in de prehistorie als in meer recentere periodes. Er kunnen zowel in situ steentijd artefactensites als sites met grondsporen uit het neolithicum, de metaaltijden, de Romeinse periode, de middeleeuwen en de nieuwe tijden verwacht worden.

De gebouwen op het terrein worden afgebroken, de verharding opgebroken en het terrein wordt bouwrijp gemaakt. Er worden 8 bouwloten voor open bebouwing voorzien, die ingeplant worden langs een nieuw aan te leggen wegenis die aansluit op de Oostveldstraat. Onder de wegenis wordt een riolering aangelegd. Rond de woningen worden tuinen ingericht, langs de wegenis en in het zuiden – als afscheiding van het fietspad – worden groenzones voorzien. Er zullen aanzienlijke bodemingrepen plaatsvinden op het plangebied: het slopen van de gebouwen, het bouwrijp maken van het terrein, bodemingrepen voor aanleg van de wegenis en nutsleidingen, het optrekken van woningen, aanleg van tuinen en de groenzones. Ook het werfverkeer zal zijn invloed hebben op de ondergrond.

Het plangebied kent een eerder hoge archeologische verwachting, maar op basis van enkel het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site echter niet aangetoond worden. De geplande werken zijn van die aard dat eventueel aanwezig archeologisch erfgoed bedreigd wordt. De huidige graad van verstoring is vermoedelijk eerder beperkt, zodat eventuele archeologische grondsporen goed bewaard kunnen zijn. Een verder vooronderzoek kan relevante kennisvermeerdering genereren voor de algemene ontwikkelingsgeschiedenis van deze regio, waarover archeologisch niks gekend is. Dit verder vooronderzoek dient te gebeuren in uitgesteld traject, aangezien de gronden pas worden ontwikkeld onder opschortende voorwaarde van het verkrijgen van een vergunning en na de afbraak van de bestaande gebouwen.

Het verder vooronderzoek bestaat uit enerzijds een landschappelijk booronderzoek (eventueel gevolgd door een archeologisch booronderzoek en/of een proefputtenonderzoek gericht op steentijd), anderzijds een proefsleuvenonderzoek. De modaliteiten van het verder vooronderzoek worden behandeld in het programma van maatregelen.

5. Bibliografie

- <https://inventaris.onroenderfgoed.be>
- <https://cai.onroenderfgoed.be/>
- <http://www.geopunt.be/kaart>
- <http://www.cartesius.be/CartesiusPortal/>
- <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>
- <http://www.ngi.be/topomapviewer/>
- <https://www.google.com/maps>
- <https://www.wikipedia.org>

6. Bijlages

- Figurenlijst

Figuur 1 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2018 (bron: geopunt.be).....	7
Figuur 2 Zicht vanuit de Oostveldstraat op het noordelijke deel van het plangebied (bron: https://www.google.com/maps).....	8
Figuur 3 Geplande werken geprojecteerd op het kadasterplan (bron: geopunt.be en initiatiefnemer).	9
Figuur 4 Uitsnede uit het ontwerpplan (bron: initiatiefnemer).....	10
Figuur 5 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).....	11
Figuur 6 Detailopname van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).	12
Figuur 7 Zicht op het kadasterplan (bron: geopunt.be).....	12
Figuur 8 Zicht op de bodemgebruikskaat met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be). ..	13
Figuur 9 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel (bron: geopunt.be).....	14
Figuur 10 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel, op siteniveau (bron: geopunt.be). ..	14
Figuur 11 Zicht op de Potentiële bodemerosiekaart (bron: geopunt.be). ..	15
Figuur 12 Zicht op de bodemkaart (bron: DOV). ..	16
Figuur 13 Uitsnede uit de Tertiair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).....	17
Figuur 14 Uitsnede uit de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).....	17
Figuur 15 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be). ..	18
Figuur 16 Benaderende situering van het plangebied in de landelijke omgeving ten oosten van Eeklo (bron: geopunt.be). ..	20
Figuur 17 Uitsnede uit de Ferrariskaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be). ..	21
Figuur 18 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen (bron: geopunt.be). ..	21
Figuur 19 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen (bron: geopunt.be).....	22
Figuur 20 Uitsnede uit de Poppkaart (bron: geopunt.be).....	22
Figuur 21 Uitsnede uit de topografische kaart van 1862 (bron: cartesius.be en NGI).....	23
Figuur 22 Uitsnede uit de topografische kaart van 1884 (bron: cartesius.be en NGI).....	23
Figuur 23 Uitsnede uit de topografische kaart van 1911-1949 (bron: cartesius.be en NGI).....	24
Figuur 24 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).....	24
Figuur 25 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).....	25
Figuur 26 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2000-2003 (bron: geopunt.be).....	25
Figuur 27 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2016 (bron: geopunt.be).....	26
Figuur 28 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) (bron: geopunt.be en CAI).....	28

Bijlage: Ontwerpplan (bron: initiatiefnemer).

Totale oppervlakte: ±7.606m²
 8 woonegelegheden
 => 11 wo/ha

Verkoopbaar loten: ±5.056m²
 Wegenis: ±1.627m²
 Groen: ±923m²